

B1378

Era-wäljaanne.

Linna-seadus.

1892 aasta wäljaanne □ □ □

1903 ja 1904 aasta lisadega.

Jurjewis (Cartus). 1904 a. a.
H. Sõõri kirjastus ja trükk.

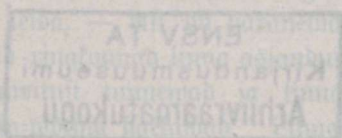

Erasõna.

Linna-seadus.

1892 aasta wäljaanne • •

1903 ja 1904 aasta lisadega.

Jurjewis (Cartus), 1904 a. •

K. Söör'i kirjastus ja trükk.

Дозволено Цензурою — Юрьевъ, 26 сентября 1904 г.

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

73 459

Gesjõna.

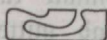
Linna omavalitsuse tödkond ei ole meil mitte nii lai, nagu ta Pääne-Euroopa riikides on, siiski annab ka maksjw linna-seadus oma hea jagu liikumise ja tegewuse wõimalust ja wõidak s tema piirkonnas linmarahwa käekäigu edendamiseks palju rohkem ära teha, kui see jündinud on, kui aga agaralt finni hakatakse. Mitte nii wäga seaduse puudus, kui just tõise töötegemise puudus hoiab meie eli kammitsas. Kui meil ka riigi poolt kõige arwaramad seadused oleksiwad, nii kaua kui meie mitte juurel hulgal ise oma kogukondlike eluorra parandamiseks kaasa ei aita ja kaasa ei ki ju, ei saa mitte edasi. — Meie kodumaa linna-asjade korraldamine ja ajamine oli siia maale ühe wäikse jeltskonna käes kes juurema hulga linna elanikkudest, keele ja meele poolest lahus, kaugel seisis ja end kaugel hoidis. Soomulikult ei wõinud selle kitsale jeltskonnale kaugemal seiswa juurema hulga linna elanikkude kasud ja hädad mitte wäga tutwad olla ega tema juures wastukõla leida. — Asi on paranemas, sest on märgata, et linmarahwa laiemad ringkonnad linna asjandusest ja linna oma walitsuse tegewusest huvitust tunnewad ja linnade oluorra parandamisest tegelikult osa-wõtma hakkawad. Linna rahwa hea käekäigule on see tulus, kui wõimalikult laiematest ringkondadest linna omawalitsusele tegelasi tõuseb, ning töõjõuid mitmekesijemad on, kes üks-teist linna-asjade ajamises toetawad ja täiendawad. Et meie kodumaa linmarahwal, kellel wene ja saksa keel juurelt osalt üsna tundmata, õiget arusaamist ja teejuhti linna omawalitsuse üle muretjeda, on eesolew linna-seaduse tõlge eesti keelde toime pandud. — Siin ei ole muud üleswõetud, kui 1892 a. wäljaantud linna-seadus, 1903 wäljatulnud seadus linna heaks jalgrataste ja ijekäiwate sõiduriistade pealt wõetawa maksu üle ja 1904 a. wäljatulnud seadus linnavalitsuse otjaste kinnitamise korra üle. Peterburi linna kohta jeesinane linna-seadus enam ei maksja, sest et jeal paari aasta eest ijeäraline linnavalitsuse korraldus sisse jeati, mille tähtsamaks küljeks see on, et peale majaperemeeste ja ärimeeste ka weel juurte korterite üüriksid linna omawalitsusest osawõtawad. Teiselt poolt maksjwad jeal

aga forteri üürnikud linna heaks ka maksusid oma forterite üürirhindade järele. Et teistes linnades forterite pealt võetakse maks veel kõik kroonule lähed ja kroonul praegustel rasketel aegadel sõja tagajärjel mitte kerge ei ole jeda oma jissetuleku hallikat käest äraanda, siis ei ole loota, et ligemal ajal ka teistes linnades juba forteri üürnikud linna omavalitsuse jekka võetakse.

Linna seadusega sejarvad kaudses ühenduses ehituse, otsekoheste ja kaudsete maksude, kooli-, kaubanduse-, tööstuse- ja teised seadlused, mida linnaasjade ajamisel tähele peab pandama. Siia neid üles võtta ei luba ruum. Kui näha, et nende järele nõudmist on, võib neid edaspidi ise raamatus väljaanda.

Novembri kuul 1904.

Tõlkijad.

Linna-seadus.

Elimene peatükk.

Üleüldised määrused.

§ 1. Linna kogukonna walitsuse töökonda käiwad kohalikud kaasad ja wajadused, mis selle seaduse 2 paragrahwis on nimetatud.

Tä h e n d u s 1. See seadus pannakse järk-järgult maksma kõitides Keiserriigi linnades, wäljaarwatud linnad Pöölamaa kubermangudes, Turkestani maal ja Taga-Kaspia maajaos ning need Kaukasia linna-asundused, mille kohta 1870 aasta 16. juuni linna-seadus maksma ei ole pandud. Selle seaduse maksma-hakkamise aja määramine üksikutes linna-asundustes antakse sisemiste asjade ministri hooletaks, aga nendes kohtades, mis oma walitsemise korra poolest sõjaminiistri all on, — selle wiimse hooletaks. Sisemiste asjade ministri hooletaks, — aga jälle nendes kohtades, mis oma walitsemise korra poolest sõjaminiistri all on, — jäetakse selle wiimse hooletaks, enne selle seaduse maksmapanemist igas kubermangus, maajaos ehk linna-ülema walitsuskonnas tarwilised korraldused selle seaduse maksmapanemiseks ministri üleüldisel juhatusel ja ülewaltwanisel kohaliku maa-ja linna-asjade komisjoni ehk linna-asjade komisjoni peale panna.

Tä h e n d u s 2. Nendes linna-asundustes, kus 1870 aasta linna-seadus maksma on pandud, tarwitatakse edaspidi, kunni selle seaduse maksma-panekuni, seadlusi, mis linna-seaduse 1886 aasta wäljaandes ja selle järgedes üles on pandud; nendes linna-asundustes aga, kus 1870 aasta linna-seadus maksma ei ole pandud ja kus lihtsandatud linna-kogukonna walitsus linnawanema näol sisse on seatud (üleüld. kub. asut. seadus, § 16 ja 20, täh.), — käidakse nende linna majanduse eeskirjade järele, mis üleüldise kubermangu asutuste seaduse paragrahw 20 (täh.) juure on lisatud.

§ 2. Linna kogukonna walitsuse amettkonda käib:

- I. Linna heaks seatud maksude ja koormatuste üle walitsemine.
- II. Linna kapitalide ja muu linna waranduse üle walitsemine.
- III. Toiduainete puuduse eemalhoidmise eest hoolitsemine linna kogukonna walitsuse käes olevate abinõudega.

IV. Linna fogukonna walitjuse hoolet olewate uulitjate, platjide, prüigitud teede, ülestehitud kallaste, sadamate, kõieteede, kõnniteede, awalikkude aedade, puisteede, weewärgi, mudatorude, kanalite, tiikide, kraawide, sildade, tammide ja ülekäitjude korrashoidmine ja ehitus kui ka linna walgustamine.

V. Hoolekandmine waeste eest ja kerjamise ärakaotamise eest; heategewate asutuste ja haigemajade sisseseadmine ning nende üle walitjemine — maa-asutustega ühesfugustel põhjadel.

VI. Ojawõtmise abinõuude priiufimiseft rahwa terwisehoiu ning loomakatku eemalhoidmise ja kaotamise töödest, linnarahwale arstliste abinõuude juurendamine ja kohaliku terwise-olu edendamise eest hoolitjemine.

VII. Hoolekandmine linna-asunduse parema ehitamise eest kinnitatud plaanide järele, niisama ka ettewaatuse abinõuude priiufimine tulekahjude ja muude õnnetuste eemalhoidmiseks.

VIII. Linna waranduste wastastikkule tulekinnituse walitjemiseft ojawõtmise.

IX. Rahwahariduse abinõuude juurendamise eest hoolitjemine ja seaduses määratud ojawõtmise koolide walitjemiseft.

X. Awalliste raamatukogude, muuseumide, näitemajade ja teiste jarnaste üleüldis-kajulikkude asutuste ehitamise eest hoolitjemine.

XI. Kohaliku kauplemise ja käsitöö edendamine, linna fogukonna walitjuse wõimuses olewate abinõuudega, turgude ja laatade sisse-seade, wahwamine õigel wiisil kauplemise üle, laenuasutuste sisse-seadmine laenu-seaduse määruste järele, aga ühtlasi ka kaastegewus börse asutuste sisse-seadmisel.

XII. Seatud korra järele linna fogukonna walitjuse peale pandud sõjawäeliste ja kodanliste walitjuse nõudmiste täitmine.

XIII. Asjad, mis ijaaraliste seadusemääruste ja seaduste põhjal linna fogukonna walitjuse ajada on määratud.

§ 3. Balti kubermangude linnade fogukonna walitjuse ametfonda käiwad peale nende toimetuste, mis eelseiswas (2) paragrahwis nimetatud, weel järgmised asjad: 1) teede ja sildade ülewaatamine, mis linna wastutamise all wäljaspool linna piirid seisawad; 2) linna postijaamade walitjemine, kus need linna walitjuse all seisawad, ja 3) laewatähtseerijate ametisse panek Riias.

§ 4. Linna fogukonna walitsjus wõib digeusi kirikute ehitamise ja heas korras pidamise, aga ühtlasi ka niisuguste asutuste eest hoolitseja, mille ülesandeks ujulituelu kinnitamine ja linnarahwa kõlbduje tõstmine on.

§ 5. Linna fogukonna walitsuje töökond ei ulata mitte linna asutuje piiridest ega linna päralt olevate maade piiridest üle wälja.

Tä h e n d u s. Balti kubermangudes ulatab linna fogukonna walitsuje töökond, linna piiride peale waatanata, linna päralt olevate mõisate kohta, (kus niisugused olemas on,) wäljawõetud sealt hulgast üffi need osad, mis ise- seiswate waldade külge on liidetud, aga ka weefogude üle, mis linnawalitsuje walitsenise all seisawad.

§ 6. Vigemad juhatused linna fogukonna walitsuje tegewuje ijeloomu ja korra kohta, asjade tõuu järele, määratakse sellekohastes jeadustes, jeadlustes ja teistes jeadlustustes.

§ 7. Linna fogukonna walitsujel on digus, linna asjunduje nimel üleüldiste kodanikkude jeaduste ja selle jeaduje põhjal warandust oman- dada ja käest ära anda, lepinguid teha, kohustustesse astuda, tšiwiiil nõudmisi tõsta ja kohtus waranduje asjus kosta, selle juures kroomu walitsuste kohta käiwaid jeadusi tähele pannes.

§ 8. Linna-asjunduje päralt olevad maad, mis linna plaani järele platside, uulitsate, põikuiulitsate, kõnniteede, läbikäikude, kõie- teede ehk nende asemel olevate sadamate ja ülestehitud kallaste jaoks on määratud, niisama ka linna maadest läbikäiwad weeteed, on kõdigil üleüldiseks tarvitamiseks, kus juures nad linna omanduseks jääwad.

§ 9. Peale nende maksude, mis kohalikkude maa-, linna- ehk jaijuse-asutuste poolt sellekohaste jeaduste põhjal on määratud, ei wõi mingijuguseid maksusid, koormaid ega teenistusi muidu linna elanikkude peale panna, kui ainult jeadujeandwal teel.

§ 10. Kui linna peale maksusid, koormaid ehk teenistusi pan- nakse, mis jeaduses ei ole määratud, niisama ka kui riigivalitsuje-, maa- ehk jaijuse-ametikohad linna kohta mingijuguseid digusewastaseid täjeldufi annawad, siis wõib linna fogukonnawalitsjus selles asjas kuberneri ehk linnaülesma pahwele minna, selle alla linn käib, et tema oma wõimujes olevaid abinõuusi jeadusliku korra jalule jeadmiseks pruugiks; kui aga linna fogukonna walitsuje pahwe sellel

teel täidetud ei wõi jaada, niijama ka kubneri, linnaülema wõi kellegi muu kõrgema walitjuse-wõimu seaduse-wastaste talituste üle, on kogukonna walitjusele luba kaebust otjeteel walitjeweasje finatisse anda (esimeesje departemangu). Niijuguse kaebuse tõstmineks on kolmekuuline tähtaeg, jellest päewast arvates, mil kogukonna walitus eelnimetatud talitustest ehk oma palwe tagasilükkamist, mis kubnerile ehk linnaülemale oli antud, teada sai.

§ 11. Kubner walwab linna kogukonna walitjuse tegewuse üle, et see õige ja seaduslik oleks.

Tä h e n d u s. Selles seaduses kubnerile antud õigused ja kohustused maksawad nendes linnades, mis linnaülemate all on, ka linnaülema kohta.

§ 12. Linna kogukonna walitjuse otjaste ja käskide läbikaalumine, kas nad õiged ja seaduslikud on, niijama ka teiste, jelles seaduses nimetatud asjade otjastamine antakse neis kubermangudes, kus 1890 aastal 12 juunil väljaantud kubermangu- ja maakonna-ajutiste seadus maksmas on, kubermangu maa- ja linna-asjade komisjoni kätte. Linna kogukonna walitjuse asjade arutamisel on selle komisjoni liikmeks, kubermangu maakogu poolt walitud liikme ajemel, kubermangu-linna wolikogu liige, kelle wolikogu wolinniklute hulgaft walib (§ 18, täh.).

Tä h e n d u s. Moskwa kubermangu maa- ja linna-asjade komisjonis wõib eesistujaks nende asjade ajamise juures, mis Moskwa linnasfe puutuwad, asja iseäralise tähtsuse korral, kindral-kubner olla; niijugusel korral wõtab kubner koosolekuft osa liikme õigustega, abikubneri ajemel.

§ 13. Peterburis, Odesjas, Kroomlinnas, Nikolajewis, Kertsjhis ja Sewastopolis asutatakse nende linnade kogukonna walitjusesse puutuwate asjade arutamiseks iseäralised linna-asjade komisjonid, kas linnaülema ehk sõjakubneri eesistumisel, seda mõõda, kes kufagil on. Nende komisjonide liikmeteks on: 1) Peterburis — kubermangu mõisniklute esinik, linnaülema abiline, kameralkoja walitseja, ringkonnakohtu profurör, kubermangu maa-ameti esimees, Peterburi linnaopea ja üks Peterburi linna wolikogu poolt walitaw linna wolinnik; 2) Odesjas — kaubandusekohtu esimees, kas kohalik maksuinspektor ehk tollimaja walitseja, kumba neist rahaminister jelleks nimetab, ringkonnakohtu profurör, kreis-maa-ameti esimees, kohalik linnaopea ja üks kohaliku linna wolikogu poolt walitaw linna wolinnik; 3) Sewastopolis — kohaliku jadama-komandöri wanem abiline, kas tolliringkonna

ülem ehk kohalik maksuinspektor, kumba neist rahaminister jelleks nimetab, kohaliku ringkonnakohtu prokuröri abi, kreis-maa-ameti esimees, kohalik linna- ja üks kohaliku linnawolikogu poolt walitaw linna- voliniik; 4) Kiroonlinnas — Kiroonlinna sadama peakomandöri stabi- ülem, kas kohalik maksuinspektor ehk tollimaja walitseja, kumba neist rahaminister jelleks nimetab, kohaliku ringkonnakohtu prokuröri abi, üks kohaliku kreis-maafogu woliniik, keda maafogu koosolek jelleks määrab, kohalik linna- ja üks kohaliku linnawolikogu poolt walitaw linna- voliniik; 5) Nikolajewis — Mustamere laewawäe ja sadamate pea- komandöri stabi ülem, kas kohalik maksuinspektor ehk tollimaja walitseja, kumba neist rahaminister jelleks nimetab, kohaliku ring- konnakohtu prokuröri abi, üks kohaliku kreis-maafogu woliniik, keda maafogu koosolek jelleks määrab, kohalik linna- ja üks kohaliku linnawolikogu poolt walitud linna- voliniik, ja 6) Kertshis — kaubanduse kohtu esimees, kas kohalik maksuinspektor ehk tollimaja walitseja, kumba neist rahaminister jelleks nimetab, kohaliku ringkonnakohtu prokuröri abi, üks kohaliku kreis-maafogu woliniik, keda maafogu koos- olek jelleks on määranud, kohalik linna- ja üks kohaliku linnawoli- fogu poolt walitud linna- voliniik. Komisjoni asjatöimetis pannakse Peterburis ja Odesjas, linnaülema heakskiitmisel mööda, ühe tema kantselei ametniku peale, aga Sewastopolis, Kiroonlinnas, Nikolajewis ja Kertshis, kas kuberner, kantselei- ehk linnaülema kantselei-ülema peale, kumma alla nendest linn käib.

§ 14. Linna fogukonna walituse asjade arutamiseks nendes kubermangudes, kus kubermangu- ja kreisi-maafutuste seadus siia ei ole seatud, asutatakse kuberner, eesistumisel kubermangu- ehk maa- ja linna-asjade komisjon. Selle komisjoni liikmeteks kätkeb kubermangudes ja maa- jagudes, wäljawõetud ainult need, mis all- pool §§ 15—17 üles on pandud, on: kubermangu mõisnikkude esinik, abikuberner, kameralfoja walitseja, ringkonnakohtu prokurör ehk tema asemel kubermangu prokurör, kohalik linna- ja komisjoni asupaigast ja üks kohaliku linnawolikogu poolt walitaw linna- voliniik. Selle komisjoni asja töimetis pannakse kuberner, poolt määratava ise- äralise sekretäri peale.

§ 15. Dumi kasakate maajao linna-asjade komisjonis on sõjaväe hetmani eesistumisel liikmeteks: — nimetatud hetmani siinil- oja üle olev abiline, maajao mõisnikkude esinik, kameralfoja walitseja,

Novotšerkaski ringkonnakohtu prokurör ja selle linna linnapea, kelle asü arutusel on. Kubani ja Teri maajagude linna-asjade komisjoni eesistujaks on maajao ülem, aga liikmeteks maajao ülem ja noorem abiline, ringkonnakohtu prokurör, rahaministeriumi ametnik (Kaukasia ajut. sead. § 168), maajao-linna linnapea ja üks kohaliku linna-wolikogu poolt walitaw linna-wolinik. Asjatoimetus pannakse: Donni komisjonis sõjawäe hetmani nimetamisest mööda ühe kohaliku ajutise ametniku peale, aga Kubani ja Teri komisjonis — maajao ülema poolt nimetatava sisetäri peale.

§ 16. Siberimaa kubermangude linna-asjade komisjonides on esimeheks kuberner, liikmeteks aga: Toboli, Tomski, Irkutski ja Zenisei kubermangudes — kubermangu walitsuse esimees, kameralkoja walitseja ja kubermangu prokurör; Jakuti, Semipalatini, Semiretšeni ja Primorski maajagudes — abikuberner ja üks kohaliku prokurörlise ülewaltse ametnik; Almolini ja Taga-Baikali maajagudes — abikuberner, kameralkoja walitseja ja kohaliku prokurörliku ülewaltse ametnik; Amuri maajaos — Amuri kajakate sõjawäe walitsuse esimees ja üks kohaliku prokurörlise ülewaltse ametnik. Peale selle wõtawad nimetatud komisjonidest osa kubermangu- ehk maajao-linna linnapea ja üks kohaliku linna-wolikogu poolt walitaw linna-wolinik. Jakuti, Taga-Baikali ja Amuri komisjonide asjatoimetus pannakse kubeneri kantselei ülema peale, aga teistes komisjonides iseäraliste isikute peale, keda kuberner selleks nimetab.

§ 17. Taga-Kaukasia maa kubermangude linna-asjade komisjonides on esimeheks kuberner, liikmeteks abikuberner, kameralkoja walitseja ehk tema asetäitja isik (Kaukasia ajut. sead. § 113), ringkonnakohtu prokurör, kubermangu-linna linnapea ja üks kohaliku linna-wolikogu poolt walitud linna-wolinik. Nende komisjonide asjatoimetus pannakse sisetäse asjade ministri ja Kaukasia kodanliku ülemwalitseja enestele wahelisel kokkuleppimisel — kas iseäraliste kubeneri poolt nimetatawat isikut, ehk kubeneri kantselei-ülema peale.

§ 18. Pinna kogukonna walitsuse asjade läbiwaatamisel ja otjüstamisel maa- ja linna-asjade komisjonis ehk linna-asjade komisjonides käidakse nende eeskirjade järele, mis 1890 aasta 12. juuni kubermangu- ja kreisi-ajutuste seaduse §§ 8—12 on antud.

Täheendus. Pinna-wolikogude poolt maa- ja linna-asjade komisjonidesse walitawad liikmed (§§ 12—17) kinnitatakse ametisse sisetäse asjade ministri poolt.

§ 19. Nendes kohtades, mis oma valitsemise korra poolest sõjaminiistri all on, makswad selle viimise kohta kõi linna kogukonna walitjuse asjadesse puutuwad digused ja kohused, mis selle seaduse põhjal sijemiste asjade ministriile on antud.

§ 20. Einmal on lüba linna wapiga pitserit tarwitada.

Teine peatükk.

Linna kogukonna walitjuse asutuste koku-seadest, ametkonna ringist, wõimu piiridest ja tegewuse korrast.

§ 21. Linna kogukonna walitjuse asutused on: 1) Linna-wolikogu ja 2) linnaamet tema juures olewate täidesaatwate ametnikkudega.

§ 22. Nendes linna-asjundustes, kus linna waranduse puudusel, rahwa tööde ijeloomu põhjal ning kaubanduse ja tööstuse edu seiju-kohalt waadates kõiide selle seaduse määruste täies suuruses täitmine wõimataks tunnistatakse, seatakse lihtjandatud kogukonna walitus sisse, siia juure pandud määruste põhjal. Sarnased linna-asjundused jaawad ijaaralises tabelis nimetatud. Sijemiste asjade ministri arwa-mised iisfikute linnade üleswõtmise kohta sellesse tabelisse ja nende sealt mahakustutamise kohta kinnitatakse kdigekõrgemalt poolt ministrite komitee otjüste järele. Sellesse tabelisse ei wõi mitte kuber-mangu linnasid üles panna.

Esimene jaotus.

Linna-wolinikkude walimisest.

§ 23. Linna-wolinikkude ja nende kandidaatide walimiseks kutjutakse iga nelja aasta tagant linnaameti poolt määratawatel ja kuber-neri poolt kinnitatud tähtpäewadel walimise-koosolekud koku.

§ 24. Digus linna-wolinikkude walimisest osawõtta on: 1) iisikutel, kes Wene alamad on, aga ka heategewatel, õpetatud ja õpe-asutustel ning riigiwalitjuse asutustel, kui nendel asutustel ja iisikutel linna-asjunduse piirides liikumata warandus on, mida nad

kas omanduse digusel ehk eluaegse omastamise põhjal, mitte vähem kui üks aasta on omaks pidanud, ja mis linna-asunduse heaks hindamise maksu alla on pandud ning mis selle maksu võtmiseks seatud hindamise järele väärt on: mõlemates pealinnades — mitte vähem kui kolm tuhat rubla; nendes kubermangu-linnades, kus enam kui sada tuhat elanikku on, ja Odessas — mitte vähem kui tuhat viis sada rubla; teistes kubermangu-, maajao- ja linnaülemuste valituskonnas olevates linnades, niisama ka tähtsamates kreisi linnades — mitte vähem kui tuhat rubla; muudes linna-asundustes — mitte vähem kui kolm sada rubla, ja 2) isikud, kes Wene alamad on, kui ka Keisririigi seaduste põhjal asutatud jeltsid, ühiused ja ühendused, kui tähendatud isikud ja asutused kõige vähem üks aasta linna-asunduse piirides kauba- ehk tööstuse-äri ajavad, mille tarvis pealinnades esimese kildi tunnistus, mujal linnades aga esimese ehk teise kildi tunnistus peab olema.

Tähendus 1. Esemiste asjade ministri hoolets antakse nende tähtsamate kreisilinnade aramääramine, mis valijate kohta maksma waranduseseisu poolest kubermangu-, maajao- ja linnaülemade valituskonda käivate linnadega üheväärilisteks arvatakse.

Tähendus 2. Kui warandus mitme isiku käes jagamata koosomastamisel on, siis on ühel osanikul nende hulgaft, teistega kokkuleppiniist mõdda, linnawolinikkude walimisel healedigus.

Tähendus 3. Edaspidi, kuni praeguste juutide-kohta maksimate seaduste läbiwaatamiseni, maksawad järgniised eeskirjad: 1) Juutidel ei ole luba linna walimise-koosolekuteft ega majaanikkude koosolekuteft osawõtta (linna-seaduse § 22-je lisa: § 2; § 34), ega ka linna-koogukonna walituse ametikohtasid pidada ega linna majanduse ja walitsemise üfsikuid harusid juhutada (§ 90—107). 2) nende kubermangude linna-asundustes, kus juutide alaline asumine lubatud on (passi sead. § 11), peale Kiiewi linna, lubatakse juutidel linnawoliniku ehk saadiku kohuseid järgmistel tingimistel täita: a) igas linna-asunduses teeb linnaamet ehk linnawanem nimikirja nende juutide kohta, kes selle seaduse põhjal (§ 22-je lisa, § 2; §§ 24, 33 ja 43) wõitfinwad linnawolinikkudeft ehk saadikuteft walitud saada; b) nimikirja wõetud isikute hulgaft walib kohalik linna- ja maa-asjade ehk linna-asjade komisjon linnawolinikud ehk saadikud esimeste asjade ministrist määratud arwul, kuid mitte rohkem, kui üks kümmendik üleüldisest linnawolinikkude ehk kogu liikmete arwust; c) kaebtusi komisjoni otjaste peale, eelseiswas punktis (b) nimetatud asjas, ei wõeta wastu.

§ 25. Isikute hulgaft, kellel § 24 põhjal walimise digus on ja kes mitte eeskostuse wdi hooletande all ei seija, tarwitawad need, kes mitte kakskümmendwiis aastat täis ei ole, kui ka naesterahwad

jeda digust mitte iislikult, waid woliniikude kaudu, kes nende käest selleks wolikirjad saavad.

§ 26. Nende iisute eest, kes eestkostuse wõi hoolekande all on, wõtawad walimistest nende eestkostjad ja hoolekandjad osa. Naisterahwad wõiwad walimistele üksnes oma iäsi, mehi, poegi, wäimehi ehk õemehi, lapse poegi, lihaseid wendi ehk oma wenna= wõi õe=poegi wolitada.

§ 27. Wanemate pereest äralahutamata pojad wõiwad oma isade asemel, nende wolikirjade põhjal, walimistest osawõtta. Wolikirja wõib waranduse omanik ainult ühele oma pojale anda.

§ 28. Maaeliste hoolekandjad wõiwad nende asemel üksi niisugusel korral walimistest osawõtta, kui nemad ije kõi tingimised täidawad, mis iislikult walimistest osawõtmiseks nõutakse. Nende täieealiste meesterahwaste woliniikudeks, kes weel kahtekümnen viit aastat wanad ei ole, wõiwad nõndasama ainult need iisid olla, kes nimetatud tingimised täidawad. Naisterahwaste woliniikud, eestkostjad ja lahutamata pojad (§§ 25—27) wõiwad ka ilma walimiste diguse tarwis nõuetawa warandujeta olla, peawad aga teised tingimised täitma, mis iislikult walimistest osawõtmiseks nõutakse.

§ 29. 25=damas ja 27=damas paragrahwides tähendatud wolikirjades peab ülewal olema: selle inimese nimetus, kelle nime peale wolikiri antakse, tähendus, misjuguhest koosolekust (§ 34) nimelt ta osawõtma on wolitatud, ja wolitaja allkiri. Need wolikirjad lastakse wolitajatest enestest kas nende oma ülemusel, politseil, rahu= wõi linna=kohtunikul, ehk maa=ülemal, ehk notariusel ustawaks tunnistada.

§ 30. Walimise=diguse ajalised asutused, jeltsid, ühijused ja ühendused (§ 24) wõtawad walimistest oma asemikkude kaudu osa. Riigiwalitsuse asutuste asemikud määratakse nende asutuste ülemuse poolt. Seategevate, õpetatud= ja õpe=asutuste asemikud nimetatakse nende walitsuste poolt, aga kauba= ja tööstuse=seltside, ühijuste ja kauba=ühijuste asemikkudeks tunnistatakse: nende seltside walitsuste ajukohal nende juhatusete liikmed, juhatusete wolitamist mõõda, aga teistes linna=asundustes — nende kohalised agendid, kellele samajugused wolikirjad on antud. Nimetatud asemikud wõiwad ka ilma seaduses määratud warandujeta olla, peawad aga kõi teised tingimised täitma, mis iislikult walimistest osawõtmiseks nõutakse.

§ 31. Sellelgi ei wõi linna walimistel rohkem kui üks healt olla, üks heal oma isiklikkude diguste põhjal ja teine — asemiku digusel wolikirja ehk wolitamise põhjal.

§ 32. Nendest isikutest, kes § 24 nimetatud tingimised täidavad, ei wõta walimistest osa: 1) kohaliku maa- ja linna-asjade ehk linna-asjade komisjoni eesistuja ja liikmed, maha arvatud — kubernangu mõisnikkude esinik, kubernangu maa-ameti esimees, linnaapea ja maa-kogu ning linnawolikogu liikmed; 2) ristiuisutunnistuste waimulikud ja kirikuteenrid; 3) kohalikud prokurörlise ülewaltse ametnikud, ja 4) isikud, kes kubernangus politsei ametit peawad.

§ 33. Walimistest osawõtmise diguse isiklikult enese kui ka asemikuna teiste eest kaotawad: 1) need, kes kohtu all kiritööde ja süüteode eest on olnud, mille tagajärjeks seisuse-diguste kaotus ehk kistendus, wõi teenistusest wäljaheitmise oli, niisama ka kiritööde eest, mis rahukohtu nuhtluse seaduse §§ 169—177 on nimetatud, kui kohus neid ei ole süüist wabaks mõistnud; 2) need, kes ametist lahti on tehtud — kolme aasta jooksul ametist lahti tegemisest jaadik; 3) need, kes kohtu uurimise all ehk kohtu all on, kas niisugustes süüteodes, nagu siinsamas 1 punktis on nimetatud ehk niisugustes süüteodes, mille tagajärjeks ametist lahtitegemine wõib tulla; 4) maksujäuetusesse sattunud isikud niikaua, kui nende maksujäuetuse asi alles seletamata on, aga nendest, kelle maksujäuetuse asi juba seletatud on, kõi need, kelle maksujäuetus kohtu poolt mitte õnnestumaks ei ole arvatud; 5) need, kes ametikohuste wastu eeskimiste pärast waimuliku järje ehk seisuse on kaotanud, aga ka need, kes kas kogufondadest ehk mõisnikkude kogudest wälja on heidetud selle seisuse otjüst mööda, millest nad pärit on; 6) need, kes awaliku politsei ülewaltseamise all on; 7) wiina poodide ja joogimajade pidajad ja nendes müüjad, ning 8) need isikud, kellel linnamaks enam kui poole aasta maksu juuruses wõlgu on.

§ 34. Linnawolinikkude walimiseks nende hulgast, kellel walimisel healeõigus on, seatakse üks walimise koosolek kokku. Kui walijaid wäga palju on, siis wõib koosolekut walimise fergituseks walijate elukohtade järele jaosfondadesse jagada ja igale jaoskonnale walijate arwu juurust mööda kohane arv linnawolinikka walida lubada. Sel plaanid linna walimise-jaosfondadesse jagamise ja igas jaoskonnas walimise alla tulewate linnawolinikkude ning nende kandidaatide arwu

kohta seatakse wolikogu poolt kottu, waadatakse kohalikus maa- ja linna-asjade ehk linna-asjade komisjonis läbi ning jaadatakse täide: pealinnades sisetiste asjade ministri, aga teistes linna-asundustes kubneri lubaga.

§ 35. Seale-digusliste walijate nimekirjad peawad linnaameti poolt alati täielises korras peetama ja nendes õigel ajal walijate keskel ettetulewad muudatused üles tähendatama. Linna jaosfondadesse jagamise korral seab linnaamet walijate nimekirjad jaosfondade järele kottu. Jätkud ja asutused, kellel liikumata warandust ehk kauba- ja tööstuse-äriid (§ 24) mitmes linna walimise-jaoskonnas on, pannakse selle jaoskonna walijate nimekirja, misjuguise nad ise wälja waliwad. Walijate nimekirjad awaldatakse kolm kuud enne walimisi üleüldiselt kõigile selle korra järele, mis kubneri poolt kohalikuks olude järele kõige sündsamaks on kiidetud.

§ 36. Kahe nädala jooksul, walijate nimekirja awaldamise päewast, wõiwad linna elanikud omad wastuwaidlused nimekirja wõõriti kottuseade ja puuduliku oleku kohta linnaametile sisse anda. Kui see tähtaeg mööda on, siis parandab linnaamet nimekirja nende wastuwaidluste järele, mida ta põhjendatuleks tunnistas ja paneb ta siis kubnerile läbiwaatamiseks ette, oma otsusi nende wastuwaidluste kohta juurde lisades, mis ta tähelepanemata on jätnud. Ühtlasi annab ka linnaamet oma otsused wastuwaidlejatele nende awalduste kohta teada.

§ 37. Need, kes linnaameti otsusega rahul ei ole, wõiwad j e i t s m e päewa jooksul, teada-jaamise päewast jaadik (§ 36), kubnerile kaewata, kes nende kaebtused kohaliku maa- ja linna-asjade ehk linna-asjade komisjoni kätte läbiwaatamiseks annab. Komisjoni arutamise alla annab kubner ka tema enese poolt nimekirja kohta tehtud märkused. Komisjoni otsused niisugustes asjades loetakse lõpuliikideks.

§ 38. Kui walijate nimekiri §§ 36 ja 37 tähendatud korra järele parandatud on, siis awaldatakse ta kas kohalikus ajalehes, ehk kubneri heaksarvamisel muul teel, mitte hiljem, kui kuuega enne walimiste hakatust. Pärast parandatud nimekirja awaldamist ei lubata temas mingisuguseid täiendusi ega muudatusi ette wõtta. Need isikud, kes nimekirjasse ei ole üleswõetud, ehk kes oma õigused walimiste hakatuseni on kaotanud, ei wõta walimistest mitte osa.

§ 39. Walimise koosolekut, kui ta walimise jaoskondasid juhatab linnapea, kes enne walimiste hakatust healte korjamiseks ja lugemiseks tarviliku arvu isikuid koosolejate walijate hulgaft enesele abiks kutsub. Kui linnapeal wõimata on, kõi walimise-jaoskondasid juhata da, siis wõivad nende juhatajateks kubeneri poolt nimetatud isikud linnawolinikkude hulgaft olla.

§ 40. Walijate isiku tõendamise wiis jäetakse walimise koosoleku ehk jaoskonna-juhataja hooleks. Need, kellel walimistest oja wõtmise õigus on, kas teiste isikute ehk asutuste wolitamisel wõi nende seaduslikkude asemikkudena, peawad koosoleku juhatajale ette näitama: wolinikud — seatud wolikirjad, eestkostjad ja hoolekandjad — kohtu otsused nende ametisse nimitamise üle, walitjuse, heategevate, õpetatud ja õpe-asutuste saadikud — nende saatjate ülemuste ja walitjuse sellekohased käskkirjad, aga kauba- ja tööstuse-ühijuste, jeltide ja ühenduste saadikud — nende juhatusete tunnistused.

§ 41. Walimise koosoleku ehk jaoskonna juhataja peab walimistest neid isikuid ära saatma, kellel, juhataja käes olewaid teateid mööda, walimistest ojawõtmise õigust ei ole. Enne walimiste peale algamist loetakse selle seaduse §§ 24 ja 33 ette, mille juures walijatele seletatakse, et need, kes ilma seadusliku õigusetä walimistest ojawõtawad, nuhtluse-seaduse § 1434 järele karistuse alla langewad.

§ 42. Koosolek algab ainult siis walimisi, kui kottutalusnuid walijate arv walitawate linnawolinikkude ja nende kandidaatide arwust juurem on. Linnawolinikkude-kandidaatide arv ei wõi mitte wähem olla, kui wiies oja walitawate linnawolinikkude arwust.

§ 43. Linnawolinikkudeks walitakse üksi need isikud, kellel walimistel healedõigus on. Jaoskondade kaupa walimiste korral wõib linnawolinikkudeks ainult neid isikuid walida, kellel jelles jaoskonnas, kus walimist toimetatakse, healedõigus on.

Balloteerimise alla wõib tulla igaüks, kes enmast jellest lahti ei ole ütelnud, kui ta kõigewähem wiieft walijast ette on pandud, ehk kui ta ise selleks soowi on awaldanud.

§ 44. Mitte-risti-usku linnawolinikkude arv ei tohi juurem olla, kui wiies oja üleüldijest linnawolinikkude arwust (§ 56). Nendes linna-asundustes, kus kristlaste wähese arwu pärast selle seaduse

täitmine raskeks läheb, lubatakse sellest jeadusest, milleks kohaliku maa- ja linna-asjade komisjoni ehk linna-asjade komisjoni otsust mööda sijemiste asjade ministri luba tarwis läheb, kõrwale astuda.

§ 45. Walimised toimetatakse kuuise healte-andmisega, kuulidega palloteerimise abil.

§ 46. Et linnavolinikuks walitud saada, selleks peab waliwaid heali mitterwaliwatest rohkem olema. Kui nende isikute arv, kes walimistel waliwaid heali üle poole saiwad, walitawate linnavolinikute arvust üle käib, siis loetakse need walituteks, kes walimisel rohkem heali saiwad; on ühepalju heali, siis teeb loos otsuse. Üle tarwilisest arwu walitud loetakse linnavolinikkude kandidaatideks. Kui niinuiji saadud linnavolinikkude kandidaatide arv vähem on, kui wiies osa sellest linnavolinikkude arvust, mis käesolewal koosolekul ehk jaoškonnas pidiwad walitud saama, siis walib koosolek ehk jaoškond weel puuduwa arwu kandidaatid järe.

§ 47. Jga palloteerimise all olewa isiku waliwate ja mitterwaliwate healte arv tähendatakse iseäralise walimise lehe peale üles, mis walimiste lõpul walimise koosolekule ehk jaoškonnale ette loetakse ning millele koosoleku juhataja ja koosolejad walijad allakirjutawad.

§ 48. Kui walimised läbi on, siis lõpetatakse walimise koosolekud ära, walimise lehed aga annab koosoleku juhataja alguskirjades linnaametile sisse, mitte hiljem, kui päew pärast walimiste lõpetamist. Nende lehtede järele seab linnaamet walitud linnavolinikkude ja nende kandidaatide nimekirja kokku, mis kahe päewa jooksul, ühes walimise lehtedega, kubernerile ette pannakse.

§ 49. Kui kuberner temale ettepannud walimise toimetusest näeb, et walimistel tähtsalt jeaduse korda on rifutud, siis teeb ta selle asja kohta kohalikele maa- ja linna-asjade ehk linna-asjade komisjonile ettepaneku.

§ 50. Kaebused walimiste mõdriti toimetamise kohta mõib j e i t s m e päewa jooksul, walimiste lõpetamise päewast, sisse anda. Need kaebused tulewad kubernerile anda, ja see annab nad kohaliku maa- ja linna-asjade ehk linna-asjade komisjoni kätte läbi katjuda.

§ 51. Kui komisjon §§ 49 ja 50 nimetatud ettepanekuid ja kaebusi läbiwaadates tarwiliku leiab olewat, walimise-koosoleku

ehk jaoskonna poolt korda jaadetud valimisi täielikult ümber liikata, siis otjustab ta nende ümberliikatud valimiste ajemele uusi ette võtta.

§ 52. Kui maa- ja linna-asjade ehk linna-asjade komisjon valimisi ükshäälsete linnavalinikkude kohta tühjaks tunnistab, siis teeb ta otjuseks, nende linnavalinikkude ajemed valitud kandidaatidega täita, nende viimsete valivate healte rohkuse järele käies. Kui niisuguse täiendamise läbi saadud üleüldine volinikkude arv ehk mõne jaoskonna linnavalinikkude arv vähem on sellest arvust, mis valida tarvis oli, siis teeb komisjon otjuseks, et valimise-koosolek ehk kohalik jaoskond täiendavaid valimisi ettevõtab.

§ 53. Kui esialgustel valimistel valimise-koosolek ehk jaoskond vähem linnavalinikka ja nende kandidaati valib, kui seatud arv on, siis kutsub linnaeape uue valimise koosoleku ehk jaoskonna puudu olevate linnavalinikkude ehk nende kandidaatide valimiseks kogu ning teatab sellest ühtlasi kubernerile.

§ 54. Kui ka peale selle, kui §§ 51—53 tähendatud abinõiid ära on pruugitud, valitud linnavalinikkude arv vähem on, kui ka f s f o l m a n d i k k u sellest üleüldisest volinikkude arvust, mis § 56 põhjal on määratud, siis täidetakse puudu olev linnavalinikkude arv sise-
miste asjade ministri käsu peale nendega, kes viimisel neljal aastal jelles ametis olivad, selle järele, kellel valimisel kõige rohkem heali oli, healte ühepaljuse puhul aga loosi järele.

§ 55. Peale selle, kui valimised ja, tarvilikul korral, § 54 tähendatud täiendused mööda on, seatakse kubneri käsul lõpulik linnavalinikkude nimekiri kogu ning avaldatakse kohalikus lehes.

Teine jaotus.

Linna volikogu.

§ 56. Volikogu sünnitatakse, linnaeape eesistumisel, linnavalinikkudest, keda nelja aasta peale valitakse. Nendes linna-asundustes, kus mitte üle saja walija ei ole, peab volikogus kaaskümme linnavalinikku olema. Seal, kus walijate arv üle saja on, peab iga

viiekümne valija kohta, mis peale selle arvu on, kolm linnavolinikku juure lisatama, kuni nende arv tõuseb: pealinnades — saja kuu-
ekümneni; kubermangu-linnades üle sajatuhande elanikuga ja Odesšas — kahekajakümneni; teistes kubermangu, maajao- ja linnaülema
walitjuskonda käiwates, nõndajama ka tähtsamates kreisilinnades
(§ 24 täh.) 1) — kuu ekümneni; muudes linna-asundustes — nelja-
ekümneni.

§ 57. Peale § 56 nimetatud linnavolinikkude hulga, wõtawad
weel wolikogu koosolekuteft heale diguſega oſa: 1) kohaliku kreisi-maa-
ameti eſimees, ja 2) waimuliku walitjuskonna jaadik, kui piiskopkonna
walitjus selle nimetamiſt kaſulikuks arwab.

Tähe nd u s. Selles (57) paragrahwis olew määrus ei käi mitte kreisita
linna-asunduste wolikogude kohta.

§ 58. Enne kui linnavolinikud oma ameti-koſuste täitmiſele
aſtiwad, wamuwad nad igaiks oma ufutunnistufe järele ameti-
wannet jelles, et nad oma ameti koſuſeid truuiſte täitma jaawad.
Nende iſikute käeſt, kelle ufudõpetus wannet ei luba, wõetakſe selle-
aſemel allkirjad. Linnavolinikkude ametikoſuſed täidetakſe ilma taſuta.

§ 59. Kui mõni linnavolinik ſelle aja jookſul, mille peale
ta on walitud, walimiſeſt oſawõtmife diguſe kaotab ehk linnavoliniku
kuſe mahapaneb, jüis loetakſe ta wolikoguſt wäljaaſtumuks ning
pannakſe tema aſemele, kuni walimiſe aja lõpuni, walimiſel jaadud
healtenamufe järele, wanem kandidaat. Need linnavolinikud, kes
kuritööde ja ſüütegude pärast, mis 33 paragrahwi 3 punktis on nime-
tatud, koſtu poolt waſtutufe alla on wõetud, tagandatakſe wolikoguſt,
kuni nende koſtu aſja lõpetuſeni, eemale.

§ 60. Üksigi linnavolinik ei tohi ilma mõjuwate põhjuſteta
wolikogu koosolekuteft puududa. Mõjuwateks puudumiſe põhjuſteks
loetakſe: läbikäimiſe teede kinnijääk, ſarnane haiglane olek, mis kođuſt
wäljaminekut takistab, ligida ſugulaſe raſke haigus ehk ſurm, ehk
ſeatud korra järele tõendatud, iſeäraliſed toimetuſed riigiteeniſtuſes.
Wolikoguſt puudumiſe põhjuſe peab linnavolinik linnapeale kirjalikult
teadaandma, linnapea aga annab ſelleſt, ühes ärajääja linnavoliniku
jeletuſega, wolikogule teada.

§ 61. Kui linnavolinik wolikoguſe ei ilmu, ega ſeaduſlikkudeſt
puudumiſe põhjuſteft (§ 60) teateid ei jaada, ehk kui wolikogu tema

jeletust maksuaks ei arwa, siis on wolifogul õigus ärajääjat otjuse läbi, mille poolt faks kolmandikku koosolewatest linnawolinikkudest on olnud, Nuhthuse seaduse 1440 §-is määratud karistuse alla panna, selles paragrahwis tähendatud järk-järgulist karistuse käiku tähelepannes.

§ 62. Linnafogukonna walitjuse wõimupiirkonnas olevatest asjadest (§ 2—4) on wolifogu käes üleüldine käskimise ja korraldamise wõim, kui ka wolifogu otjusetäitjate ametnikkude üle walwamine ning nende asjade otjustamine, mis tema ametkonda selle seaduse § 63-ndas ja teistes seadlustes on määratud.

§ 63. Wolifogu hooleks antakse:

1) Walimise toimetamine nende ametite peale, mis selles seaduses on nimetatud, kui ka nende kohtade peale, mille peale ametnikkude seadmine sellekohaste seaduste, seadluste ja teiste määruste põhjal linna fogukonna kätte on antud.

Tä h e n d u s. Balti kubermangude linnades pannaakse linnawolifogu peale kohalikkudele nõuiskikude koosolekutele saadikute ning waeste eest hoolekandmise seltsi liikmete walimine, seal, kus farnased saadikud ja liikmed linna poolt walitakse.

2) Riisuguste selle paragrahwi 1 punktis nimetatud ametite ülespidamise kulude määramine, mida tasuta ei peeta.

3) Linnafogukonna walitjuse otjusetäitjate ametnikkude tegewuse korra äramääramine ja nendele kohaste juhatuskirjade andmine.

Tä h e n d u s. Selles punktis tähendatud juhatuskirjad peawad wolifogu poolt väljaantama ühe aasta jooksul: linnaameti jaoks — selle seaduse maksma hakkamise päewast, aga teiste otjusetäitjate ametite tarwis — nende asutamise päewast arwates.

4) Tulu- ja kulu-eelarwete (sisjetulekute ja väljaminekute tabelite) läbiwaatamine.

5) Maksuade seadluste põhjal pealepandawate kohalikkude maksude juuruse määramine.

6) Linnaelanikkude õlal olevate maa orjuse rahamaksudeks ümbermuutmine ning linna üleüldise waranduse peale kanda wõtmine.

7) Kulude äramääramine linna üleüldise waranduse peale ehk, maaomanikkude nõusolemil, nende peale iseäraliste maksude näol, mille juurus tõijse tarwituse järele peab olema, järgmistes asjades: a) prügiz

tiid uulitsate ja kõnniteede ehitamises ja korraspidamises; 6) korstnate pühkimises; 7) öövahtide pidamises tulekahjude ärahoidmiseks ja 8) mustuse linna-asundusest välja vedamises kui ka torutamise, abil eemale toimetamises.

Täheendus. Selles punktis (7) nimetatud maksusid peab ainult seks määratud otstarbeks pruugitama.

8) Nende linnamaksu-wõlgade mahakustutamine, mille kättesaamiseks lootust ei ole, ehk mis wõõriti kellegi peale on arvatud.

9) Eeskirjade kokkuseadmine linna-asunduse kapitalide ja muude linna waranduste nõndasama ka kogukonnawalitsuse ametkonda käiwate haigemajade, heategewate- ja teiste üleüldis-kajalikkude asutuste walitsemise kohta.

10) Siikumata waranduste omandamine.

11) Siikumata waranduste käest äraandmine, aga ka eeskirjade kokkuseadmine nende siikumata waranduste müügi ja ostu ning hindamise kohta, mis sellekohase kinnitatud plaani järele linna-asunduse ehituste alla ja korralduste tarbeks määratakse.

12) Takside määramine: a) leiva ja liha jaoks; 6) kohalikkude voorimeeste- ja teiste avalikkude sõiduriistade, aga ka hobu-raudteede ja teiste täiendatud läbikäimise abinõude pruukimise eest, ja 7) nende tööde peale, mis sadama-linnades praakijad, kaalujad, mõetjad, ligerid, ankrutõstjad j. n. e. toimetawad.

13) Linna kasuks mõdetawate maksude juuruse määramine, järgmistest asjadest pealt: a) kogukonna walitsuse kihil pruigitud juurdewooteede, ülekäikude ja ülewöö pruukimise, kui ka linna tapamajade, weewärkide ning teiste sarnaste ehituste pruukimise eest; 6) nende maatükkide eest, mis kas üfsikutele isikutele ehk jeltsidele aurulaewade sadamate alla ehk pealepandawate ja väljaladutawate kaupade ladude alla pruukida antakse, kus juures neid teede-seaduse eeskirju tähele tuleb panna, mis kõieteede kui ka nende ajemel avaliseks pruukimiseks antud ülestehitud kallaste ja sadamate maksuta pruukimise kohta on antud; 7) laewade seisu eest linna maadest läbikäiwate weeteede peal üle selle aja, mis laewa täitmiseks, tühjemiseks ning muude laewasõidu tarwituste toimetamiseks tarwis läheb, ja 8) laewade ületalwe pidamise eest, linna-asunduse kihil tehtud laewaseisukohtades ja sadamates.

14) Linna-asunduse nimel tehtavade laenukses ja teistes seadustes puutuvate ettepanekute läbivaatamine.

15) Linna-asunduse heaks antavate annetuste vastuvõtmine.

16) Selles seaduses nimetatud asjade kohta käivate junduslike fide määruste väljaandmisest osavõtmine.

17) Linna-asunduse plaani muutuste ja uute plaanide kokkuseade kohta käivate ettepanekute läbiivaatamine.

18) Linnaameti tegewuse ja aruannete läbivaatamine ning tema peale antavate kaebuste läbiivaatamine.

19) Kogukonna walitsuse ametnikkude wastutamisele tõmbamise asjade üleswõtmine.

20) Zoofide ja muu kauplemise üle walwamine, joogi-maksu seaduse ja teiste seaduste põhjal.

21) Kohalikkude kasude ja wajauste kohta käivate palwete ette kandmine kubneri kaudu ülemale walitsusele.

§ 64. Wolikogu järjekorralisi koosolekuid määratakse mitte vähem kui neli, ning mitte rohkem kui kakskümmendneli aasta kohta. Järjekorraliste koosolekute tabelid walmistab wolikogu wana aasta jõulukuul terve aasta jaoks ette.

T ä h e n d u s. Septembri kuul määratakse koosolek möödaläinud aasta linna tulude ja kulude eelarwe täidesaatmise aruande, aga ühtlasi ka teiste linnaameti aruannete läbiivaatamiseks, nowembri kuul aga linna eestulewa aasta tulu- ja kulu-eelarwe üle arupidamiseks.

§ 65. Enne iga järjekorralist wolikogu koosolekut paneb linna-pea koosoleku päewakorra kubnerile ette ja jaadab ta linnawolinikkudele kätte. Kui päewakorras olevate asjade arutamisel ühe päewaga walmis ei saada, siis kestab nende läbiivaatamine järgmistel päewadel edasi.

§ 66. Erakorralised wolikogu koosolekud awatakse: Peterburis — sisemiste asjade ministri, Moskwas — kindralkubneri, aga teistes linna-asundustes — kubneri lubal ehk käjul. Erakorraliste koosolekute korra jaadab linna-pea enne koosolekute awamist linnawolinikkudele kätte.

§ 67. Wolikogu wõtab oma ametkonda käiwaid asju arutusele:

1) kubneri ettepanekul; 2) linna-pea ja linnawolinikkude ettepanekul; 3) linnaameti ettekandel, ja 4) erainimeste palwete ja kaebuste peale.

Kui linnavolinik wolifogule midagi tahab ette panna, siis annab ta jellest kirjalikult linnapeale teada; jee kogub esiteks tarvilikka asjasse puutuvaid teateid ja annab siis selle ettepaneku, kui selleks seaduslikka takistusi ei ole, ligemal koosolekul wolifogule arutada. Ametikohdade ja ametnikkude, nõndajama ka seisuse ehk maa-asutuste ettepanekud, nõudmised ja teadaandmised pannakse wolifogule kas kuberneri, ehk linnaameti kaudu ette.

Täheendus. Wolifogu päewakord võib niipaljudes exemplarides, kui asjatalituseks ja linnavolinikkudele jagamiseks tarvis läheb, linnapea käsul ja vastutamisel trükitud saada.

§ 68. Wolifogu võib oma ametkonda käivate keerulisemate asjade ettevalmistamata arutamise ka oma ükshikute liikmete, ehk nendest kokku jeatud ettevalmistamata komisjonide kätte anda. Tarvilisel korral võib wolifogu oma ükshikutele liikmetele ehk komisjonidele tähtaja määrata, mille jooksul nendele antud tööd peavad lõpetatud olema. Linnaameti poolt ette kantava linna tulude ja kulude eelarve täidejaatmise kohta käiva aruande läbiwaatamiseks walitakse linnavolinikkude hulgaft revisjoni komisjon (võrdle § 140, täh. ja lisa: § 25).

§ 69. Wolifogu koosolekutele võib, linnapea äramääramisel, asjade üle seletuste andmiseks, asjatuindjaid isikuid kutsuda, kes mitte linnavolinikud ei ole.

§ 70. Et wolifogu otsusejõuline oleks, selleks peab nendes linna-asjundustes, kus linnavolinikkude arv mitte üle neljakümne ei ulata, vähemalt pool osa wolinikka üleüldijest arvust, teistes linnades aga — vähemalt kolmas osa neist koos olema. Need erakorralised koosolekud, mis üleüldise wiletsuse puhul, sõja pärast ehk teistel jarnastel põhjustel kokkufutjutakse, tunnistatakse igal wolinikkude arvul maksimateks.)*

§ 71. Et otsused maksivad oleks: 1) liikumata waranduste omandamise ja käest äraandmise kohta, wäljawõetud need korrad, mis selle paragrahwi 2 punktis on nimetatud; 2) nende kohtade hindamise üle, mis linna plaani järele erainimeste ehituste alla ning linna-asjunduse korraldamiseks on määratud; 3) niisuguste maatükkide lahtiostu tingimiste üle, mis tähtajata rendil on; 4) linnaasjunduse nimel tehtawate laenude kui ka linnaasjunduse peale wõetawate taga-

*) See § on 1904 a. täiendatud; waata wiimast lisa.

tiste ja wastutuste kohta; 5) 63 paragrahwi 6 punktis nimetatud looduse-annete maksude ja orjaste raha peale arvamise ning tollejama paragrahwi 7 punktis nimetatud majaomanikkude koormatuste üleüldise linnawaranduse pääle kanda wõtmise kohta, ning 6) linna kogukonna walitjuse ametnikkude wastutamise kohta, — siis peab nendes linna-asjundustes, kus üleüldine linnawolinikkude arv mitte üle nelja kümne ei ulata, — vähemalt kaks kolmandikku sellest arwust, aga teistes linnades — vähemalt pool osa linnawolinikka koos olema, ning koosolijatest peab vähemalt kaks kolmandikku otjuse poolt olema.

§ 72. Peale nende asjade, mis § 71 on nimetatud, otjuse-
tatakse wolikogus kõik asjad lihtjal healteenamisel; kui aga, awalikul
healteandmisel, mõlemal pool ühewõrd heali on, siis annab eesistuja
heal otjuse. Healteandmisel ei wõi kellegil enam, kui üks heal olla.
Oma healt teije kätte edasianda ei lubata.

§ 73. Walimised nende kogukonna ametite peale, mis wolikogu
anda on jäetud, toimetatakse kinnisel palloteerimisel. Seljamal kombel
tehakse ka need otjused, mis kogukonnawalitjuse ametnikkude wastuta-
misele wõtmise, kui ka ametnikkudele palga ehk abiraha määramise
kohta käiwad. Kõikides muudes asjades wõib wolikogu, oma heaks-
arvamist mööda, awalisel healteandmisel otjusi teha.

§ 74. Wolikogu koosolekute asjaajamise korra kohta maksawad
needjamad eeskirjad, mis jelles asjas maakogude koosolekutele on
antud. (Üleüld. kub. ajut. sead. § 179—200, maa-ajut. sead., § 77).

Tä h e n d u s. Balti-kubermangudes on asjatoimetustes wenefeel sundus-
lit, niihästi kohalikkude linnade kogukonna-walitjuse sisemistes asjades, kui ka nende
wolikogude arutustel. Selle juures lubatakse edaspidi, kuni iseäraliste selletohaste
kajeldusteni: niisuguseid linna kogukonna-walitjuse otjusi ja määrusi, mis üleüldi-
sete teadaandmiselise awalikult kuulutada tulewad, peale wenefeele, ka safsafeeles
teha, aga tarwilisel korral ka kohalikus rahwafeeles, see on — läti- ehk eesti-feeles,
ja 2) neid otjusi, mis eranimeste poolt kohalikkudele linna-kogukonna walit-
jusele antud palwete peale tehakse, jelles feeles teada anda, milles palwe
sisse on antud.

§ 75. Kõik wolikogu otjused pannakse protokolli raamatusse
üles ning kirjutatakse wolikogu juhataja ja otjusetegemisel koosolejate
linnawolinikkude poolt alla. Protokoll kinnitatakse linna fiketäri
(wolikogu fiketäri) ehk linnaameti fiketäri läbi (§ 115). Linna fiketäri
ehk linnaameti fiketäri kohus on ka wolikogu protokollide tegemine.

§ 76. Kõik wolikogu otsused, ühes nende juure käivate lisadega, pannakse linnapea poolt ära kirjades kubernerile ette, kes nende trükkimiseks luba anda võib.

§ 77. Neid otsusi, mis selle seaduse §§ 78 ja 79, ehk muude seaduste põhjal, riigivalitsuse võimu poolt peavad kinnitatud saama, ei täideta enne nimetatud kinnitamist.

§ 78. *) Järgmised wolikogu otsused tulevad kubeneri poolt kinnitada.

I. Kõigis linna-asundustes: 1) nende linna plaanis olevate maade hindamise üle, mis ehituste alla ning linna-asunduse korraldamiseks on määratud; 2) ilma tähtajata rendil olevate maatükkide lahtiostu tingimiste üle; 3) niisuguste linna nimel tehtavate laenu- ning linna peale võetavate tagatiste ja vastutuste kohta, mis endiste laenu- ja kohustustega kokku viimse aasta jooksul üldiselt summast küll üle ei käi, kuid siiski poole jellest välja teevad; 4) takside määramise üle: a) leiva ja liha peale; b) kohalike moomi- ja teiste avalike sõiduriistade, kui ka hoburaudtee ning muude täiendatud lähikäimise abinõude pruutimise peale, ja b) nende tööde peale, mis sadama-linnades praakijad, kaalujad, mõetjad, liigerid, ankrutõstjad j. n. e. toimetavad.

II. Kõigis linna-asundustes peale pealinnade: 1) juhatus- ja eeskirjade üle linnaametile ja teistele linna-kojukoorma valitsuse otsusetäitjatele ametnikkudele, kes linna kulus ülespeetavate õpeasutuste valitsemisest osavõtavad; 2) nende juhatuskirjade üle, mis kaubapolitsei- ja nendele linnavalitsuse ametnikkudele antakse, kes kauplemise ja äriajamise ülevahtamise kohuseid täidavad.

III. Kreisiga ja kreisita linna-asundustes: 1) maksu juurte üle nende laevade pealt, mis linna kulus ehitatud seisupaikades ja sadamates ületalve peetakse; 2) nende eeskirjade üle, mis linna-asunduse kapitalide ja teiste varanduste, kui ka kogukonna valitsuse ametkonda käivate haigemajade, heategevate- ja teiste üldis-kasulikkude asutuste valitsemise kohta antakse, ja 3) linna-asunduste plaanides ette tulevate muudatuste ning uute plaanide üle.

*) 1904 a. antud täiendused ja muutused selle § kohta on raamatu lõpul üles pandud.

T ä h e n d u s. Kuberner kinnitab jelles (78) paragrahwis nimetatud woli-
fogu otjused: 1) maffu fuurufe üle laewade ületalwe feisimise eest linna-asunduse
kulul ehitatud feisupaikades ja sadamates ning niifuguste linna-asunduste plaanides
ette tulewate muudatuste üle, mis laewafõidu tarwituste jaoks antud maatükki-
desse puutuwad, — kohaliku teede ringkonna ülema nõusolemil; 2) nende
linna-asunduste plaanide muutmise üle, mis kindluse ringkonnas on (üleülb. kub.
asut. sead. § 22, lisa: § 6), — kindluse komandandi nõusolemil; 3) takside
üle nende töõde pealt, mis sadama kohtades praatijad, kaalujad, mõetjad, liigerid,
ankrutõstjad j. n. e. toimetawad, — kohaliku kameralfoja juhataja nõusolemil;
4) nende eeskirjade ja juhatusete üle, mis linnaametile ja teistele linna kogukonna
walitfufe otjusetäitjatele ametnikkudele antakse, kes linna kulul ülespeetawate
õpeasutuste walitsemisest osa wõtawad, — õpekonna kuratori nõusolemil, ja
5) nende juhatusete ja eeskirjade üle, mis kaubapolitsei ametnikkudele ja nendele
linna walitfufe ametnikkudele antakse, kes kauplemise ja äriajamise ülewalmamise
kohuseid täidawad, — kameralfoja ülema nõusolemil.

§ 79.*) Järgmised woli-foguotjused tulewad fifemiste asjade
miniiftri kinnitada:

I. Rõigis linna-asundustes: 1) linna elanikkude poolt
maffetawate loodusannete maffu ja maa-orjuse rahamaffudeks ümber-
muutmise, ning nende maffude linna üleüldisele kaufale kanda wõtmise
üle; 2) järgmiste kulude linna üleüldisele kaufale wõtmise üle: a) prü-
gitud uulitfate ja kõnniteede ülespidamine ning ehitamine; 6) fuitfu-
korfnate pühkinnine; B) tulekahju hirmu pärast wõwahtide pidamine,
ning r) mustuste wäljavedamine linna-asundusest ja maa-alufe torustiku
abil eemale toimetamine; 3) linna pärast olevate liikumata waranduste,
kääst ära-andmise üle (peale wäikeste maatükide, mis linna plaani
järele erainimeste hoonete alla ning linna-asunduse korraldamiseks on
määratud); 4) niifuguste linna-asunduse nimel tehtawate laenuude ja
linna peale wõetawate tagatiste ja wastutuste üle, mille summa
endiste laenuude ja kohustustega kokku wiinfe möödaläinud aasta
linna fissetulekute summast üle käib; 5) maffude fuurufe üle järg-
mistes asjades: a) kogukonna walitfufe kulul ehitatud prügitud juurde-
fõidu-teede, ülekäikude- ja ülewõõde, kui ka linna tapamajade, wee-
wärfide ja teiste farnaste fissefeadete pruufimise eest; 6) nende platfide
eest, mis kas üffikutele ifikutele ehk felfsidele aurulaewade peatis-
paikadeks ehk pealepandawa wõi wäljaladutawa kauba ladude alla
kaldal ja peatispaikadel antakse (§ 63, punkt 13, 6), ja B) wee fõidu-

*) See § on 1904 a. ofalt muudetud ja täiendatud. W. wiimane lisa.

riistade seisu eest linna maadest läbikäivate meetede peal üle selle aja, mis pealeladumiseks, väljaladumiseks ja muude laewasõidu waja-duste toimetamiseks ära kulub.

II. Pealinnades, kubermangu-, maa- ja o- ning linnaülesma walitjuskonda käiwates linnades: 1) maksu juuruse üle laewade ületalwe seismise eest linna-asunduse kulul ehitatud seijupaikades ja sadamates; 2) nende eeskirjade üle, mis linna-asunduse kapitalide ja teiste waranduste walitsemise, kui ka kogukonnawalitjuse ametkonda käiwate haigemajade, heategevate- ja teiste üleüldis-kasulikkude asutuste walitsemise kohta antakse; 3) linna-asunduse plaanides ettenõutawate muudatuste ning uute plaanide üle.

III. Pealinnades: 1) juhatusete ja eeskirjade üle linna-ametile ja teistele linna kogukonna walitjuse otse taitjatele ametnik-kudele, kes linna kulul ülespeetawate õpeasutuste walitsemisest osa-wõtawad, ja 2) nende juhatuskirjade üle, mis kaupapolitsei ametnik-kudele ja nendele linnavalitjuse ametnikkudele antakse, kes kauplemise ja äriajamise üle walwama peawad.

Tä h e n d u s 1. Wolikogu otsused nende maade käesi-äraandmise kohta, mis — kas sõigearmulisemalt linnale kigitud, ehk riigivalitjuse käul talle antud on, aga nõndajama ka pealinnade wolikogude eelnduud Peterburi ja Moskwa linna plaanide muutmise kohta, — ei saadeta muidu täide, kui ainult sõigefõrgema lubaga, mida sijemiste asjade ministri kaudu palutakse.

Tä h e n d u s 2. Sijemiste asjade minister kinnitab selles (79) para-grahwis nimetatud wolikogu otsused: 1) nende linna-asunduste plaanide muut-mise kohta, mis kindluste ringkondades asuwad, — sõjaminstri nõusolemisel; 2) otsused Skroonlinna ja Sewastopoli plaanide muutmise üle, — sõja- ja mere-ministrite nõusolemisel; 3) otsused linna plaanides ette tulewate muudatuste üle, nende maatükkide kohta, mis laewasõidu tarwitusteks on antud, ja maksu juuruse üle laewade ületalwe seismise eest linna-asunduse kulul ehitatud seiju-paikades ja sadamates, — teede-ministri nõusolemisel; 4) otsused: a) maksu juuruse üle kogukonna walitjuse kulul ehitatud prügitud juurdesõidu teede, üle-käikude ja ülewõu pruukimise, aga ka linna tapamajade, weewärdide ja teiste farnaste ehituste pruukimise eest, ja b) nende juhatus-kirjade üle, mis kaupa-politsei ametnikkudele ja nendele linna walitjuse ametitele antakse, selle kohuseks kauplemise ja äriajamise üle walwamine on, — rahaministri nõusolemisel; 5) otsused maksu juuruse üle nende maatükkide eest, mis — kas üksikutele isikutele ehk seltsidele aurulaewade sadamate alla ehk peale- ja väljaladutawa kauba ladude alla pruugitakse, — raha- ja teede-ministrite nõusolemisel, ja 6) otsused nende eeskirjade ja juhatusete üle, mis linnaametile ja teistele farnastele linna kogu-konna walitjuse otse taitjatele ametitele antakse, kes linna kulul ülespeetawate õpeasutuste walitsemisest osa-wõtawad, — hariduse ministri nõusolemisel.

T ä h e n d u s 3. Nendes kubermangudes ja maajagudes, mis Kaukasuse kodanliku peaülesma wõimufonda, kui ka Gruzski, stepi ja Amuri kindralkuberneride wõimufonda käiwad, täidetakse wolikogu otsused, mida sisemiste asjade minister ilma teiste ministrite nõusolemise küsimata kinnitada võib, kas eelnimetatud peaülesma ehk kindral-kubeneri lubal, tunnustada alla asi käib; kuid sellelt peab igal üksikul korral sisemiste asjade ministrile teatutama.

§ 80. Kui kuberner mõnda wolikogu otsust, mis § 78 järele temale kinnitamiseks ette on pandud, ei arwa wõimaliku olemat kinnitada, siis annab ta järele otsuse kohaliku maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjoni kätte läbi waadata. Niijugusel korral, kui komisjoni liikmete enamus kuberneriga ühes nõuab selle otsuse kinnitamise wastu on, loetakse wolikogu otsus tühjaks, millest wolikogule teada antakse, kus juures ka komisjoni otsuse põhjendused teada antakse. Kui komisjoni liikmete enamuse arvamine kubeneri omaga kokku ei käi, siis antakse asi sisemiste asjade ministri kätte ja otsustatakse tema poolt § 81 juhutatud korra järele.

§ 81. Reed wolikogu otsused, mis sisemiste asjade ministri poolt peawad kinnitatud saama (§ 79), pannakse ministrile kubeneri poolt ette, ühes kohaliku maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjoni otsusega. Ministri asi on ettepannud wolikogu otsust kas kinnitada, ehk kinnitamata jätta. Viimasel korral loetakse wolikogu otsus tühjaks ja antakse see temale teada, mille juures ka neid põhjendusi nimetatatakse, mis ministril otsustamise juures mõõduandwad olivad.

§ 82. Reed wolikogu otsused, mille kinnitust waja ei ole, jaadetakse täide, kui kuberner ka h e n ä d a l a jookkul, nende otsuste kättesaamise päewast arvates, nende täitmist § 83 tähendatud põhjustel seisma ei pane.

§ 83. Kuberner paneb wolikogu otsuse täitmise niijugustel fardadel seisma, kui ta leiab, et otsus: 1) seadusega kokku ei käi, ehk et tema mahategemiseega kogukonna walituse ametkonna wõimupiiridest ning tegewuse-korrast üle on astutud, ehk 2) et ta riigi üleüldiste kasude ja wajuadustega kokku ei jünni, wõi jälle awalikult kohaliku rahwa kasude wastu käib.

§ 84. Niijuguse wolikogu otsuse, mille täitmise kuberner sellepärast seisma paneb, et ta tema kas seaduse-wastase ehk järele leiab olemat, mille tegemise juures kogukonna walituse ametkonna

wdimu-piiride ja tegewuse-korra rikkumist ette on tulnud, annab ta kuu aja jooksul, otse kättesaamise päewast arvates, kohalikule maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjonile läbi waadata. Komisjoni otsus, — kas ettepannud wolikogu otsust täidesaata ehk ümberlükkata, — tuleb täita. Kui aga kuberner arwab wdimata olevat komisjoni liikmete enamuse otsusega rahul olla, siis jätab ta niisuguse komisjoni otsuse täitmise seisma ja paneb asja wiibimata sisetiste asjade ministriile ette, kes kas otsuse täitmise kubernerile ettekirjutab, ehk otsuse ümberlükkamise walitsewa finati ette kannab.

§ 85. Maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjoni otsuse peale, milles § 84 nimetatud põhjadel wolikogu otsus ümberlükkatakse, wõib wolikogu walitsewale finatile kaebuse sisje anda. Selle kohta käiwat wolikogu otsust ei tohi mitte hiljem teha, kui ligemal järjekorralisel koosolekul, peale komisjoni otsuse awaldamist. Niisuguse otsuse peale põhjenuw kaebtus antakse linnapea poolt kubeneri kätte ja pannakse kubeneri poolt ühes komisjoni käest saadud kaebtuse siju kohta käiwate teadete ja seletustega sisetiste asjade ministriile ette, kes selle mitte hiljem, kui kolme kuu jooksul ühes oma otsusega walitsewa finati kätte otjustada annab.

§ 86. Need wolikogu otsused, mille kuberner üleüldiste riigi kasude ja wajaduste kohased ei leia olevat ehk mille ta otse kohaliku elanikkude kasude wastu käiwateks tunnistab, pannakse peale selle, kui nad esialgselt kohaliku maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjoni poolt läbi on waadatud, ühes komisjoni otsusega sisetiste asjade ministriile ette.

§ 87. Kui sisetiste asjade minister ei arwa wdimaliku olevat, nende wolikogu otsuste täitmiseks luba anda, mis temale § 86 põhjal ette on pandud, siis käidakse nende otsuste ümberlükkamise ehk muutmise asjus nende eeskirjade järele, mis § 88 üles on pandud. Omad kasud sarnaste otsuste kohta annab sisetiste asjade minister kubernerile teada kolme kuu jooksul, nende kättesaamise päewast arvates.

§ 88. Linna wolikogude otsuste ümberlükkamiseks ehk muutmiseks on sisetiste asjade ministri ettepaneku pääle (§ 87) riiginduse fugu luba nendel kordadel tarwis, kui selle järeldusel linna maksud wolikogust määratud maksude suuruselt kõrgemaks lähewad. Muidu

on mõlemate pealinnade, kubermangu-, maajao- ja linnavolinike walit-
juskonda kääivate linnade, kui ka iseäralises tabelis nimetatud kreisi-
linnade wolikogude otjaste ümberlükkamine ehk muutmine ministrite
komitee käes, aga teiste linna-ajunduste wolikogude otjaste ümber-
lükkamine ehk muutmine — sijemiste asjade ministri käes.

T ä h e n d u s. Selles (88) paragrahwis nimetatud linnade tabel seatakse
sijemiste asjade ministri poolt kokku ja liinitatakse edigeförgemalt poolt ministrite
komitee seaduste järele.

§ 89. Kui järjekorraline wolikogu koosolek jellepärast pidamata
jääb, et seaduslikku arvu linnavolinikka kokku ei ole tulnud (§§ 70
ja 71), siis kutjutakse wolikogu uuesti kokku; aga niisugusel korral,
kui ka uuesti kokkukutjutud wolikogu koosolekule seaduslikku arvu
linnavolinikka ei ilmu, seatakse linnaameti ja teiste kogukonna
walitjuse otjuse täitjate ametite ettepanekud, mis wolikogu läbi pidi
waatama, ühes linnaameti otjusega, kubernerile ette, ning niisugused,
mille wastu temal midagi ei ole ütelda, wõetakse täitmise alla; teis-
tega toimetab kuberner §§ 77—88 ülespandud määruste järele,
mis wolikogu otjaste edasijaatmisesse puutuwad.

Kolmas jaotus.

Linnaametiist ja teistest linna kogukonna walitjuse otjuse-täitjatest ametitest.

§ 90. Linnaametil on, linnaopea eesistumisel, kaks liiget.
Linnaameti liikmete arv wõib wolikogu otjust mööda suurendatud
jaada: kubermangu-, maajao- ehk linna-ülema walitjuskonda kääi-
wates linnades, aga ühtlasi, ka tähtsamates kreisi linnades (§ 24,
täht. 1). — kuni kolmeni; nendes linnades, kus üle sajatuhanda
elaniku on, — kuni neljani; pealinnades — kuni kuueni. Linna-
ameti liikmete arvu suurendamine üle ülewalinimetatud määra ei
jünni muidu, kui sijemiste asjade ministri lubaga.

§ 91. Pealinnades, Odesjas ja Riias on liikmedigustega linna-
ameti liikmeks abilinnapea. Ametikohuste ärajagamine linnaopea ja
tema abi wahel on wolikogu asi.

§ 92. Wäikestes kreisiga ja kreisita linna-ajundustes wõiwad
linnaameti kohused (§ 95) sijemiste asjade ministri lubal ainuüksi
linnaopea peale pandud jaada; ühtlasi nimetatakse temale siis ka abi-

line, wolikogu walimist mööda. Nendes linna-asundustes wõib sisetiste asjade minister linna-kodaniku seisuje walitsuse kohused linna walitsuse peale panna.

Tä h e n d u s. 79 paragrahwi 3 tähenduses nimetatud kubernangudes ja maajagudes antakse jelles (92) paragrahwis nimetatud abinõude pruugile wõtmise kohalikkude pea-ülemuste kätte, kes oma selle asja kohta käiwatest käskudest sisetiste asjade ministrile teada annawad.

§ 93. Nendes linna-asundustes, kus linnaopea abi ehk abilise ametit ei ole, walib wolikogu ühe linnaameti liikme linnaopea asetäitjaks.

§ 94. Kui linnaopea ajutiselt oma kohuseid kas haiguse ehk muude lugupeetawate põhjuste pärast täita ei wõi, ehk et teised seaduse poolt pealepandud kohused teda ametist eemal hoiawad, siis täidab tema aset, kas tema abi ehk abiline, ehk asetäitja, aga abi ehk asetäitja puudumisel — wanem linnaameti liige, walimise aja ja walivate healte enamuse peale waadates.

§ 95. Linnaameti peale pannakse otsekohene linna majapidamise ja walitsemise asjade ajamine selle seaduse määruste, ning sellekohaste seaduste ja seadluste järele, aga ühtlasi ka wolikogu otsusi mööda. Linnaametil peab kõikide linna waranduste kohta nimefiri olema; linnaamet ajab linna majanduse jookswaid asju ja muretseb selle tõstmiseks abinõusid, kogub wolikogu jaoks tarwilikka teateid ning täidab tema käskusid; ta seab linna tulu- ja kulu-eelarwed kokku, wõtab sisse ja annab wälja neid linnamaksumid, mis seadusest määratud ja õige korra järele tehtud wolikogu otsusi mööda on seatud; linnaamet on kohtus linna-asunduse waranduse asjades nõudjaks ja kostjaks, ta määrab, wolikogu lubaga, oma all olewatele isikutele ja asutustele aruandmise eeskirjad ja tähtajad, rewideerib neid aruandeid ja paneb wolikogule järgmise aruanded ette: 1) omaist tegewusest, 2) linna rahalistest asjaajamistest, ning 3) tema ülewalmamise all olewatest osakondadest, asutustest ja warandustest. Peale selle kogub linnaamet teateid toidu ainete hindade üle ning annab nad edasi kas maakoguametitele ehk, kus wiimseid ei ole, rahwaülespidamise eest hoolitsewale kommissionile. Ühtlasi kogub linnaamet teateid kõikide teiste asjade hindade üle, mis mitmesugustes asutustes walmistatakse, ja annab nendele asutustele nende nõudmiste peale

hindade üle kogutud teateid. Selleljal pöhljal muretseb linnaamet kübermangu walitfufe ehituste-afakonnale ehitufmaterjali hindade üle teateid.

T ä h e n d u s 1. Linnaameti poolt kofufseatamad aruanded wöiwad wolniffudele wäljajagamifeks trükitud faada. Peale felle wöiwad need aruanded, ühes wolifogu poolt nende kohta tehtud tähendustega, üleülbifeks teadaandmifeks, § 76 featud korra järele, trükitud faada.

T ä h e n d u s 2. Juutide alalistes afupaitades käib veel linnaameti töökonda juutide waimuliku walitfufe järele walwamine, aga ka, feifufte feadufstes ettekirjutatud määrufte pöhljal (§ 980, täh., lifa 1890 a. järg), juutidelt wõtawate karbi- ja küünlamafude üle walitfemine.

§ 96. Linna-afundufe erahoonete plaanide ja eestkülje fujude finnitamine ja ümberehitamifeks ning pöhljaliffudeks parandamifeks luba andmine on linnaameti käes, mahaarwatud need korrad, mis ehitufe-feadufe 322 paragrahwi 1 ja 2 tähendufes (1886 a. järg) on nimetatud. Linnaameti kohufeks jääb ka, politfsei faastegewufel, nimetatud hoonete õige ülesehitamife üle walwamine. Peterburis ja Moskwas kufjutakse brantmajor (tuletõrjujate pea-ülem) linna hoonete ehitufe ja ümberehitufe plaanide ning hoonete eestkülje plaanide läbiwaatamifeks linnaameti kofolekufest healedigufega ofawõtma. Kroonlinnas wõtab linnaameti ehitufe-küfimifte arufufteft heale õigufega oja mereasjandufe afemif, feda mereminifteriumi juhataja felleks mereehitusjaoafkonna infeneride hulgaft nimetab.

T ä h e n d u s. Balti kübermangude linnades paneb linnaamet felles (96) paragrahwis nimetatud afjade toimetamife juures tähele, peale ehitufe-feadufe ja nende määrufte, mis felle feadufe § 108 pöhljal wäljaantakse, veel Balti kübermangude kohaliffude feadufte-fogu määrufi (III. j. §§ 982—995), aga Riias veel ifeäralifi afutifi eestfirju, mis fifemifte afjade miniftri poolt üleülbifte feadufte ja kohaliffude ehitufe afjus tehtud määrufte pöhljal wäljaantakse.

§ 97. Linnaamet wöib awalifte fupelufmajade, wabrikute ja teifte nüfugufte tööfufe afufufte afufamifeks luba anda, mis oma fahjuteagemata olefu pooleft rahwarikafes kohtades ilma tafifamata lubatakse. Nüfugufte afufufte nimefiri, millele afumife luba-andmine felle paragrahwi pöhljal fogufonna walitfufe wöimufonna piiridest üle käib, featakse fifemifte afjade miniftri poolt kofku, rahaminiftriga kofkuleppimifst mööda, aga wee-jõuul tegewate afufufte kohta (teede-fead. § 363, täh. 1.) — ka veel teede-miniftri nõufolemifel.

Tä h e n d u s 1. Seni, kuni uus ehituse-seadus wälja tuleb, ei saa niisuguste hoonete ehitus, mis awaliseks rahwa tarwituseks on määratud, muidu lubatud, kui ainult ehituse-seaduse 322 paragrahwi 2 tähenduses ette kirjutatud määrusi tähele pannes (1886 a. järg).

Tä h e n d u s 2. Peterburis on awaliste supelusmajade ehitamiseks, peale linnaameti luba, weel linna-ülemale luba, aga Moskwas — linnaameti ja ülem-politseimeistri kokkuleppimist tarwis. Kõigi wee peale tehtawate ehituste, aga ühtlasi ka parwede ja wannide ehitamiseks ning kõitfugu muistawee torude panemiseks ei anta Kolpina alewis kogukonna walitsuse poolt muidu luba, kui wabrikute walitsusega kokku-leppimist mööda. See walitus wõib ainult niisuguste era-hoonete ja asutuste ehitamist lubada, mille ligiduse wabrikuga mereminister järeliste asjade ja rahaministriaga kokkuleppimist mööda kohjutaks tunnistas.

§ 98. Need eeskirjad, mis linnaameti järeliste korra kohta käiwad, aga ka ühtlasi nende asjade äratäendamise, mis temas kogulise (ühes koos, kollegialise) arutamise alla tulewad, seatakse wolikogu poolt antawate juhutuste läbi üles (§ 63, p. 3). Linnaameti peale pandud kohused jagatakse tema liikmete wahel tema enese otsust mööda, mis wolikogu on kinnitanud.

§ 99. Need küsimused, mis linnaameti kogulise arutuse alla tulewad, otsustatakse healte enamusega, mille juures healte ihe paljusel eesistuja healega pool otsustandew on. Kui aga linnaapea leiab, et enamuse otsus seaduse wasta on, siis jätab ta otsuse täitmise seisma ning paneb selle asja wiibimata kubernerile ette, kes ta kohaliku maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjoni kätte otsustamiseks annab. Niisugustel korradel, kui asi wiivitust ei jalli, wõib linnaapea ise neid abinõusid pruugile wõtta, mis linnaameti kogulise arutamise alla on antud, kuid peab siis omast tegewusest linnaametile kohe järgmisel koosolekul teadaandma.

§ 100. Üleüldine walwamine õige asja-ajamise üle linnaametis eneses, kui ka tema all olevates asutustes, on linnaapea käes. Tema kätte antakse ka mitmesuguste teadete forjamiseks käskude andmine, asjade ettevalmistamine etteandmiseks, ning teised jarnased otsuse-täitwad tegewused.

§ 101. Kuberner wõib linnaametid ja teisi kogukonna walitsuse otsuse-täitjaid ametid, kui ka kõiki kogukonna walitsuse alla olewaid asutusi rewideerida. Kui kuberner — kas rewideerimise juures ehk muul wiisil — nimetatud asutustes wõõriti tegewust märkab,

wdi kui ta niijugusest tegewusest kas riigivalitjuse, teiste ehk maa- fogu ametikohtade läbi teada saab, siis paneb ta peale selle, kui ta linnaameti käest seletust on pärimud, wiimasele ette — rikutud korda jalale seada. Kui linnaamet niijuguse käjutäitmise juures raskusi leiab, siis paneb ta selle asja wolikogule ette. Niijugusel korral, kui wolikogu linnaametiga ühel arvamisel on, pannakse asi kubernerile ette, kes ta kohaliku maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjonile otjustamiseks edasi annab. Komisjoni otsus on linnaametile sun- duslik; selle otsuse üle wõib üksi wolikogu § 85 tähendatud korra järele edasi kaewata.

T ä h e n d u s. Kui linna-walitus nendes kohtades, mis sõja-ajal korras on, linna peale pandud wäe tarwitusi ei täida, siis wõtab kuberner rikutud korra jalale seadmiseks abinõund tarwitusele, ilma et ta asja kohalikele maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjonile läbiwaadata annaks, ning annab oma kordasead- mistest siiniste asjade ministri teadmisel.

§ 102. Linnaametid teewad kubernerile ette-kandeid (пред- ставления) ja saawad tema poolt ettepanekuid (предложения); muude kubermangu- ja kreisi ametikohtadega on linnaametid ühe wäärilises kirjawaheetuses (отношение). 63 paragrahwi 21 punktis nimetatud pahwed kantakse linnaameti läbi kubernerile ette, kes nad kui aja jões ühes oma arwamisega kohasesse ministriumisse ehk peawalitju- ssesse juhib.

§ 103. Üksikute majanduse ning walitsemise arude juhtimiseks wõiwad wolikogud — kas üksikuid isikuid ehk, tarwituse korral, iseära- lii otsuse-täitjaid komisjonisid ametisse panna. Selnimetatud isikud ja komisjonid on linnaameti all ning töötawad wolikogu poolt antawate juhataste põhjal ja astuwad ametisse kubeneri lubaga.

T ä h e n d u s. Linnaameti ehk üksikute isikute wdi otsuse-täitjate komis- jonide peale wõib ka nendesse õpeasutustesse puutuwate asjade ajaniist panna, mis kohalike elanike kulus ülespeetakse, kuid ainult nendes piirides, mis nende asutuste seadustes linna kogukonnale on määratud.

§ 104. Otsuse-täitjates komisjonides (§ 103) on juhatajaks üks linnaameti liige, keda linnaameti koosolek jelleks määrab. Kui wolikogu, linnaameti ettepanekul, tarwiliku arwab olevat, komis- joni juhatajaks mõnda teist isikut walida, siis wõtab see wiimane linnaameti koosolekuteft nende asjade otjustamisel, mis komisjoni ligema juhataste all on, heale digusega oja.

§ 105. Linna-waranduste ja asutuste walitsemiseks, kui ka niisuguste kohuste täitmiseks, mis oma iseloomu järele iseäralisi teadusi ja ettevalmistamist nõuavad, wõib linnaamet neid isikuid kutsuda, kes mitte wolikogu liikmed ei ole. Nende isikute ametisse seadmine kui ka lahti lastmine, kes linnaameti asjatoimetuses tegewad on, on linnapea asi.

§ 106. Linnapeadele, nende abilistele, linnaameti liikmetele ja teistele linna kogukonna walitjuse asutustes teenivatele isikutele on niisuguste waranduste omandamisest osawõtmine ära keelatud, mille müümine ameti kohustel nende peale on pandud. Peale selle maksawad eelnimetatud isikute kohta ka need eeskirjad, mis riigiteenistuse seaduses 529 paragrahwis 2—4 punktis ülel on.

§ 107. Nende kogukonna walitjuse teenistuses olevate isikute ametisse nimetamise, ühe koha pealt teisa asendamise ja lahtilaskmise juures, kes mitte niisuguseid ametid ei pea, kuhu walimise läbi saab, waid kellel riigiteenistuse õigused tarwitada on, käidakse nende eeskirjade järele, mis riigiteenistuse seaduses ülel on. Muude isikute ametisse määramise ehk kutsumise ja ühest kohast teisa asendamise juures, kes walimiste all olevaid ametid ei pea, käidakse üleüldise kubermangu asutuste seaduse § 286 ette kirjutatud korra järele.

Kolmas peatükk.

Linna kogukonna walitjuse osawõtmise üle sunduslikkude määruste wäljaandmisest kohalikkudele elanikkudele.

§ 108. Wolikogu wõib kohalikkudele elanikkudele järgmistes asjades sunduslikka määrusi teha: 1) tulekahjude eest hoidmise abinõude kohta; katusete, ahjude ja korstnate ehitamise ja nende korraspidamise ja järelewaatamise kohta; nende kohtade üle, kus kergesti põlema-süttivate asjade pidamine ära keelatakse, ning nende asjade alalhoidmise tingimiste üle, aga ühtlasi ka abinõude kohta nende hädaohtude ärahoidmiseks, mis walgustuseks pruugitawate õlide süttimisest ja plahwatusest wõiwad tulla; 2) uulitjate, platide, prügitud teede, kõnniteede, ülestehitud kallaste, jadamate, sildade, tammide,

avaliste aedade, pulvaride ja teiste avalikult priugitavate kohtade üle, niijama ka mustawee torude, kanalide, tiikide, kaewude, kraawide ja loomulikkude wee jooksjude üle, ilma nende wälja-erandamata, mis erainimeste, asutuste, wõi ametikohtade päralt olewate maade peale on; 3) fogukonna walitjuse ülewawamise all olewate ehituste ja mälestuse märkide alalhoidmise ning heas korras pidamise kohta; 4) jadamate, ülekäikude ja ülewõude ehitamise ja ülespidamise üle, kohalikkudel weeteedel laewajõidu ja palgiparwetuse korraldamiseks priugitavate abinõude üle, ning praakijate, kaalujate, mõõtjate, ligerite, ankrutõstjate ja teiste jarnaste isikute tegewise korra kohta, kes kauba wastuwõtmise ja ärajaatmise juures teeniwad, 5) hoburaudteede ja muude täiendatud teede ülespidamise ja priukimise kohta; 6) weo-äri pidamise ja woorimeeste sõiduriistade wälimise kaju kohta, linna omnipuste ja muude avaliste sõiduriistade kohta; 7) nende terwise-hoiu abinõude üle, mida jõogi- ja joogi-kauba-ruumides tähele tulewad panna, et müüdawad asjad kahjuta oleks; 8) wabrikute ja käsitöö-asutuste, saunade ja tapamajade ehitamise ja ülespidamise korra kohta terwise-hoiu poolest, niijama hoowide puhastamise, jolgi-aukude ja wäljakäigu kohtade ehitamise ja kätimise kohta; 9) weerikkumise wastu priugitavate abinõude, lõpnud loomade koristamise ehk ära hääwitamise üle; külgehakkawate haiguste ning taudide, kui ka looma-katku ärahoidmise ja kaotamise kohta; 10) kaitse abinõude üle koduloomade wastu; 11) laatade ja turgude sjemise korra üle, kauba ja käsitöö asutuste pühapäewase awamise ja kinnipanemise aja kohta, aga ka kangete jookidega kauplemise kohta nende eeskirjade põhjal, mis joogi-seaduses ette on kirjutatud; 12) hädaohu eemal hoidmise abinõude kui ka liikumise korra kohta uulitsatel, jõgedel ja kanalidel nendes kohtades, mis teede walitjuskonna all ei ole, nõndajama ka weepuutuste eemalhoidmise abinõude kohta; 13) awalistel platsidel hea korra pidamiseks priugitavate abinõude kohta, mis kaubitsemises ja käsitöös — kas kulusid wõi kitsendusi toowad, ning 14) kõikides teistes asjades, milles linnawolikogu, tegewate seaduste põhjal, kohalikkudele elanikkudele junduslikka määrusi kofku jeda wõib.

T ä h e n d u s 1. Peterburi linna wolikogu junduslikkude määruste mõju-
mus ulatab ka Dhta alewikonda.

T ä h e n d u s 2. Nendes meresadamates, milles kaubanduselise meresõidu
kodanliku walitsemise- ja jadama-politsej-seadus maksma on pandud, ei ulata

linna wolikogu poolt tehtud sunduslikud määrused mitte sadama all olevate maade üle nendes asjades, mis iseäralise sadama-asjade komisjoni all on (kaub. sead. § 123, täht. 3, lisa: § 26, 1891 a. järg).

Tä h e n d u s 3. Selle (108) paragrahvi 9 punktis nimetatud määrused ei või nendesse abinõudesse puutuda, mis farvloomade-katku eemalhoidmises ja kaotamises pruugitakse (Rõigedõrg. 3 juunil 1897 a. finnitatud (59739) riiginduufogu arvamise kohalikkude kassutõbiste farvloomade surumise kohta). — fangete joofidega kauplemise kohta käivad määrused (§ 108, p. 11) antakse kubermangu joogi-asjade komisjoni finnitusel välja.

§ 109. Wolikogu poolt kokku-seatavad sunduslikud määrused ei tohi millesgi asjas maksimate seaduste vastu käia. Wolikogu võtab nende kokku seadmisel ette — kas oma äranägemisel mööda ehk kohaliku politsei ülemuse teadaandmise peale. Määruste eelnõud nendes asjades, mis 108 paragrahvi 7—9 punktides on tähendatud, waadatakse läbi kas kohaliku arstiwalitsuse asemiku, ehk ühe kohaliku arsti ojarõdmiisel, kuberneril nimetamisel mööda; aga nende määruste eelnõud, mis kõbiteede aset täitvate sadamate ja ülestehitud kallaste, kui ka ülekäitide ja ülewõude ehitamisesse ja ülespidamisesse puutuvad, kui ka laewajõidu ja palgiparvetamise kohta käivate määruste eelnõud — waadatakse teede walitfuskonna asemiku ehk teede-ministri poolt jelleks nimetatud isiku ojarõdmiisel läbi.

§ 110. Gesolewas (109) paragrahvis tähendatud alustel kokku-seatud sunduslikud määrused seatakse kubernerile ette, kes, — kui ta nende finnitamiseks tahtisui ei leia, nad jelle korra järele välja annab, mis üleüldise kubermangu afutuste seaduse § 424 on määratud. Kui kuberner ei arwa mõimaliku olevat, temale ette seatuud sunduslikka määrusi finnitada, siis otjastatakse asja üle jelle seaduse 80 paragrahvi järele. Sunduslikkude määruste ümberlõkkamisel ehk muutmisel toimetatakse jellejama korra järele, mis nende väljaandmisel on määratud.

Tä h e n d u s. Sunduslikkude määruste kohta maksawad need eeskirjad, mis üleüldise kubermangu afutusse seaduse §§ 423, ja 426—428 üles on pandud.

§ 111. Sunduslikkude määruste väljaandmise juures on tarwis tähtaeg määrata, kust peale ta maksma hakkab. See tähtaeg ei või mitte vähem kahte nädalat olla, määruste awaldamisel arwates.

§ 112. Politsei ametnikud peavad jundusliikude määruste täieliku täitmise üle valvama. Selle kõrval võivad volikogud nende määruste täitmise üle valvamiseks iseäralisi jaoskonna hoolekandjaid seada, kellele nende kutse tõenduseks linnaameti kirja-plangil ning linnaameti pitseriga avalik tunnistus antakse.

§ 113. Sundusliikudest määrustest üleastujate kohtu kätte andmine ja süü tõendamine kohtu ees on niijama hästi politsei, kui ka linnaameti ning jaoskonna hoolekandjate asi.

Deljas peatükk.

Linna kogukonna ametikohtade täitmise korraist ning linna kogukonna teenistuse tingimistest.

§ 114. Peterburis ja Moskvas nimetatakse linnapead, sijemiste asjade ministri ettepeadmisel, Kõigekõrgemalt poolt. Pealinnade volikogudel lubatakse selleks volinikkude keskelt kahte kandidaati valida.

§ 115. Linnapea koht teistes linnades (§ 114), niijama ka abi-linnapea, linnaameti liikmete, linnapea abilise ja linna fiketäri koht — täidetakse volikogu valimisist mööda, kellel luba on ka rohkem, kui ühte kandidaati iga ametikoha jaoks valida.

Tä h e n d u s. Linnavolikogul on luba linna fiketäri ametikohta täitmata jätta ning tema ametikohused linnaameti fiketäri peale panna.

§ 116. Gesolewas (115) paragrahvis nimetatud ametitesse, aga ka otsejse täitjate komisjonide liikmeteks (§ 103) võib mitte üksi linnavolinikka, vaid ka teisi isikuid valida, kellel linna valimistel heale õigus on. Peale selle võib volikogu fiketäriks neid isikuid valida, kes § 24 nimetatud tingimisi ei täida, aga ka neid, kes veel kahtkümmendviit aastat wanad ei ole, kui nende valimisel neid tahtistusi ees ei ole, mis §§ 32 ja 33 ette ära on tähendatud.

§ 117. Linnavogukonna walitjuse ametnikkude walimisel walwatakse selle üle, et ühes ja sellesamas ametikohas ühel ajal niijugused isikud ei teeni, kes eimeses hõimluse järgus ja järgmistes suguluse järkudes on: otsekohejes joones — ilma määramata, kõrwalises joones aga — kuni kolmandama järguni. Mil tingimistel linnaametid teiste

riigi teenistuse ametitega ühendada (j. o. ühel haaval pidada) wõib, jelle kohta makswad eeskirjad, mis riigiteenistuse seaduse §§ 170 ja 171 üles on pandud.

§ 118. Pealinnades walitud abi-linnapead, niisama ka kubernangu-, maajao- ning linnaülemade walituskonda käiwates linnades walitud linnapead, abi-linnapead ehk linnapea asetäitjad finnitab sijemiste asjade minister ametisse; aga kes teistes linnades linna-peaks ehk tema asetäitjaks on walitud, neid finnitab kuberner ametisse. Linnaameti liikmete, linnapea abiliste ja linna sisetäri ametisse finnitamine on kõigis paigus kubeneri asi. Kui abi-linnapea, linnapea abilise, linnapea asetäitja ehk linnaameti liikme ametisse kas faks ehk rohkem isikut on walitud, siis finnitatakse üks nendest isikutest ametisse, aga teised wõiwad — kas sijemiste asjade ministri ehk kubeneri finnitust mööda, kummasse asi puutub, nende ametite kandidaatideks loetud saada.

§ 119. Kui sijemiste asjade minister ehk kuberner, kummasse asi puutub, ei leia wõimaliku olewat neid isikuid finnitada, keda 118 paragrahwis nimetatud ametitesse on walitud, aga ühtlasi ka niisugusel korral, kui walimised nendesse ametitesse korda ei läinud, siis paneb kuberner wolikogule ette, uusi walimisi toimetada, millel neid isikuid teistkorda ei wõi palloteerimisele wõtta, keda finnitamise wäärilisteks ei arwatud. Kui ka nende wiimsete walimistega toime ei saada, ehk uuesti walitud isikuid ei finnitata, siis täidetakse, tarwilisel korral, wabaks jäänud ameti-kohtad walimise aja peale nende isikutega, keda pealinnades, niisama ka kubernangu-, maajao- ja linna-ülemade walituskonda käiwates linnades — sijemiste asjade minister, aga teistes linna-asutustes kuberner selleks nimetab. Nende isikute ametisse nimetamise juures tuleb neid eeskirju tähele panna, mis §§ 116 ja 117 üleval on.

§ 120. Linnapea, abi-linnapea ehk abilise ja linnaameti liikmed wõtawad wolikogu koosolekuteft linna wolinikkude õigustel osa, olgugi et nad nendesse ametitesse astumiseni linna wolinikud ei olnud. Riiklasti need eelnimetatud, kui ka kõik teised isikud, kes linna kogukonna walituse ametites on, ei tohi niisugustest wolikogu otjustamistest osawõtta, kus nende tegewuse üle tõstetud küsimisi arutatakse, nõndajama ei wõta nad ka nendest wolikogu otjustamistest osa, kus

nende ametite palka määratakse, ehk linnaameti aruannete rewideermise järeldusi läbi waadatakse. Ülewal nimetatud asjade ja küsimuste arutuste ajal on wolikogu juhatajaks wolikogu enese poolt selleks wolinikkude hulgaft walitud isik, keda: pealinnades sijemiste asjade minister, aga teistes linnaajundustes kuberner kinnitab.

§ 121. Pinnapea, tema abi ehk abilise ja linnaameti liikmed loetakse riigiteenistuses olemas. Seesama eesdõigus on ka linna-fiketäriil pealinnades, kubermangu-, maajao- ja linna-ülema walitjus-konda käiwates linnades. Kui eelnimetatud isikutel riigi teenistusesse astumise dõigusi ei ole, siis ei tõsteta neid auujärgkudesse, kuid nad omandawad omas ametites dõigeks teenistuse ajaks nende auujärgkude dõigused, mis nende ametiklasside kohased on.

Tä h e n d u s. Auujärgkudesse tõstmise klassid ja linna kogukonna walitjuse ametnikkude mundri tikkimise järgud määratakse jia juure pandud tabelis ära.

§ 122. Pinnapea, tema abi ehk abilise, linnaameti liikmete ja linna-fiketäri ametist wabastamine enne ameti aja lõppu sünnib nende isikute jellekohaste palwete peale, sellejama wõimu läbi, kelle käes nendesse ametitesse kinnitamine ehk nimetamine on. Pinnapeale lubab ameti puhkeaga kuberner, aga teistele linna kogukonna walitjuse ametnikkudele linnaamet ehk selle asemel olerwad isikud.

§ 123. Pinnapea, tema abi ehk abilise ja linnaameti liikmete, aga ühtlasi ka teiste kogukonna walitjuse ametnikkude palk maksetakse selles juuruses, mis wolikogu poolt enne walimisi on määratud. Nende isikute palk, kes oma ametitesse § 119 põhjal on nimetatud, määratakse kohaliku maa- ja linna- ehk linna-asjade kommisjoni poolt, kuid mitte kõrgem, kui ta selle ameti jaoks wiimjel neljal-aastal on olnud.

§ 124. Pinnapea, tema abi ehk abilise ning linnaameti liikmete teenistuse aeg on nelja-aastaline. Linna fiketäri teenistuse aja määrab wolikogu. Iga kahe aasta tagant astub kordamööda pool linnaameti liikmeid ametist ära. Wabaks saanud ametikohtadele wõib äraastunud isikuid uuesti walida ehk nimetada.

Tä h e n d u s. Esimese kahe aasta pärast peale selle seaduse maksma hakkamist astub pool linnaameti liikmeid loosi läbi ametist ära.

§ 125. Kui linnaapea oma teenistuse esimese kolme aasta jooksul enne walimise aja lõppu ametist ära astub, siis täidetakse selle ameti koht uuesti, aga kui ta walimise aja wiimjel aastal ameti

maha paneb, siis astub linnapea ametisse kas tema abi ehk abilise, või asetäitja. Abi-linnapea ehk linnapea abilise, aga ka linnaameti liikmete ametite kohad, mis nende isikute esimesel kolmel teenistuse aastal wabaks on jäänud, täidetakse uute walimiste waral; kui need isikud teenistusest walimise aja wiimisel aastal ära astuvad, siis astuvad nende ametitesse nendesamade ametite jaoks kinnitatud kandidaadid; aga kui kandidaata ei ole, siis wõetakse uued walimised ette; kui need walimised toime ei saa ehk walitud isikud kinnitatud ei saa, siis täidetakse, tarwilisel korral, wabaks jäänud kohad, neid tingimisi tähele pannes, mis §§ 116 ja 117 on nimetatud: pealinnades, niisama ka kubermangu-, maakao- ja linna-ülema walitsuskonda käiwates linnades — siseriste asjade ministri, aga teistes linnades — kuberneri nimetamist mööda.

§ 126. Linnapead, abi-linnapead ja linnapea abilised, linnaameti liikmed, jaoksfondade hoolekandjad, otseuse täitjate komisjonide ja kaupmeeste jaoksfondade liikmed, kui ka linnaameti poolt ametisse seatud kaubitsemise- ja majanduse-politsei ametnikud — kannawad oma ameti kohuste täitmisel ja suurtel pidu-õrduadel isikuralisi korduskorrektsiooni poolt kinnitatud ameti-märkijid.

Wiies peatükk.

Linna-asunduse heaks wõetawatest maksudest.

§ 127. Linna-asunduse heaks seatakse järgmised maksud:

1) hindamise maks liikumata waranduste pealt; 2) kaubitsemise ja äri-paberite pealt; 3) trahterite, wõmajade ja söögipoodide pealt. Tarwilisel korral võib linnavalikogugi linna heaks ka järgmisi maksusid nõuda: 4) wao äri pealt; 5) eraiisikute fulul ülespeetawate hobuste ja sõiduriistade pealt; 6) koerte pealt, ja 7) ülesewäri pealt. *)

§ 128. Hindamise maksu alla käiwad kõik linna piirides olevad liikumata warandused, wäljawõetud üksi järgmised: 1) Keiserlikud paleed ja nende pärast olevad warandused, niisama ka tšiiwil seaduste 412 paragrahwis nimetatud Keiserliku koja warandused, ühes nende

*) 1903 a. sisseseatud jalgrataste ja isikawate sõiduriistade pealt wõetawa maksu kohta käiwad määrused on selle raamatu lõpul eelwiimises lühas üles pandud.

juures olevate ehituste ja päralt-olevustega ning kõik Keiserliku koja walitjuse hooned; 2) liikumata warandused, mis Keisri Majesteedi kabineti walitjuse all on; 3) Keisrikoja mõisate hoonetest need osad, kus Keiserliku koja mõisate peawalitjus ning nende mõisate ringkonna walitjused asuvad; 4) need kroonu hoonete jaod, mida riigivalitjus ise tarvitab; 5) niisugused kroonu hooned ehk nende jaod, mis ohwitseride, kroonu ametnikkude ning sõjawäe jagudesse loetawate alamwäeliste tarvitada on; 6) heategewate ja õpe-asutuste, aga ka õpetatud seltside ja ametikohtade päralt olevate majade jaod, kus asutused, seltsid ja ametikohad ise asuvad; 7) niihästi kristlikkude kui ka mittekristlikkude waimulikude ametikondade päralt olevad warandused, kui neist warandustest mitte jissewõtteid ei ole; 8) niihästi raudteede ehitamise ajal nende alla mõetud maaüksused ise, kui ka nende peale, liikumise tarwitustel, ehitatud hooned ja ehitused, mis määratud aja pärast ühes teega kroonu omanduseks saama ja sellekohastes jagudes kroonu asutustega ühesugusel põhjal maksu alla peawad minema, ning 9) need liikumata warandused, mille maksu alt wabastamist wolikogu õige tunneb olevat nende wäikeste jissetulekute pärast; wabastamine sünnib sel korral kubneri lubaga, mis kohaliku kubermangu walitjuse linnade-ajakonna otjuse peal põhjeneb.

Tä h e n d u s 1. Liikumata warandused, mis ifka jissetulekuid annawad ja kroonu päralt ehk selle (128) paragrahwi 6 punktis nimetatud asutuste, seltside ning ametikohtade päralt on, nõndasama ka ametnikkude korteriteks pruugitawad hooned ja nende jaod, mis 4 ja 6 punktis on nimetatud, käiwad üleüldisel põhjal hindamise maksu alla.

Tä h e n d u s 2. Barnauli, Biiski, Kusnetski ja Koldwani (Tomski kubermangus) linnades ei ole mäe-seaduste määruste põhjal (1890 aasta järg, § 1801, täh.) need kohad linna heaks mõdetawate maksude all, mille peal wabrikute walitjus asub.

§ 129. Liikumata waranduste pealt mõdetawate linnamaksude kõrgus määratakse wolikogu poolt waranduste puhta jissetuleku protsentide aru järele, mille kogukonna walitjus taskeerimise teel wäljaarwab, ehk kui puhta jissetuleku suurust mõimalik ei ole wälja arwata, siis waranduse wäärtuse järele. Selle maksu kõrgus ei mõi puhtast jissetulekust üle k ü m n e protsendi ja terve waranduse wäärtusest üle ühe protsendi miina.

§ 130. Liikumata waranduste pealt mõdetakse järgmiste eeskirjade põhjal linnamaksu: 1) wolikogu määrab, mis tähtpäewaks see

maks peab maksetud olema; 2) linnaamet jaotab pärast seda, kui liikumata varandused hinnatud on, selle hindamise põhjal maksud ära ja annab sellest, mitte hiljem, kui kuu aega enne wolikogu poolt määratud maksu-tähtpäewa, üleüldiselt teada; 3) kui wolikogu poolt määratud tähtpäevaks maks makstud ei ole, siis arwatakse ta wõlaks ja nõutakse sisse ühes trahwirahaga, mille juurise wolikogu määrab, ja mis mitte kõrgem ei wõi olla, kui üks protsent wõlgu jäänud summast iga ärawiidetud kuu pealt; neilt ei nõuta trahwi, kes pärast tähtpäewa tulewal esimejel poolel kuul (15 kuupäew ühes arwatud) wõlgu jäänud summa ära maksawad; siis aga wõetakse iga kuu eest, mis ka weel täiesti möödagi ei ole läinud, terve kuu trahwiraha ja arwatakse linna sissetulekute juurde, ja 4) kui wõlg, ühes juurde arwatud trahwirahaga kuu e kuu jooksul pärast wolikogu poolt määratud maksu-tähtpäewa (p. 1) maksetud ei ole, siis nõutakse ta politsei abil maksu all olewa liikumata varanduse sissetulekute kumipanemise läbi, aga kui sellest küllalt ei saa, siis wõlgniku liikumata varanduse müümise läbi sisse, selle juures ei wõeta neid asju, mis tsiviil kohtu-seaduse 973 paragrahwis ja 974 paragrahwi 4 punktis on nimetatud, mitte jekka ja antakse wõlglastele õigus neid asju nimetada, mis wõla kustutuseks kõigeesite peawad müüdama. Müüjajuhusel korral, kui liikumata varanduse müümise läbi wõlad tasa ei saa, müüdatakse liikumata varandus ise, selle korra järele ära, mis kroonumaksude sissenõudmise tarwis jarnaste varanduste pealt on seatud.

§ 131. Kaubitsemise ja tööstuse paberite pealt wõib wolikogu maksu määrata: 1) poslini-seaduse (1886 a. wäljaanne) poolt seatud esimeje ja teise kilbi kaupmeeste tumistuste pealt; 2) wäike-kaupluse ja tööstuse-äri tarwis antawate tumistuste pealt, mille järele kauplemist ja äri linna-asunduse piirides aetakse; 4) igasugu patentide pealt, mis joogi-maksu-seaduse põhjal joogiwabrikutele antakse, kes piiritusest ehk wiinast jookisid walmistawad, aga ka joogi müügi-asutuste patentide pealt. Peterburis ja Moskwas wõib peale selle weel järgmisi maksusid wõtta: a) kaubitsemise ja tööstuse asutuste ruumide pealt; b) nende isikute käest, kes oma kaupa ümberkandes müüwad, ja Moskwas d) feedumilja aedade pealt.

§ 132. 131-je paragrahwi 1—4 punktides nimetatud tumistuste, pileтите ja patentide pealt wõetawad maksud määratakse woli-

kogu poolt protsentides nende tunnustuste piletite ja patentide hinna järele, mis kroonule maksetakse, kuid mitte üle selle määra, mis maakoorma-ajutuste jaoks on seatud, ning võetakse ühes kroonu poslinaga sisse. Peterburis ja Moskvas maksetaw kaubitsemise ja tööstuse-äri ruumide-maks (§ 131, pft. a), feeduwilja aedade maks Moskvas (§ 131, pft.d) ning nende isikute käest võetaw maks, kes Moskvas oma kaupa ümberkandes müüwad (§ 131, pft. b), nõutakse igeäraliste eeskirjade põhjal sisse [1882 a. 11. mai (867); 1886 a. 6. jan. (3445)]; maks Peterburis ümberkandjate kauplejate käest (§ 131, pft. b) võetakse nendesamade eeskirjade põhjal sisse, mis selles asjas Moskva kohta on seatud.

§ 133. Trahterite, öömajade ja söögipoodide pealt maksetawa maksu määrab wolikogu trahteriseaduse põhjal.

§ 134. Veo-äri pealt, kui ka eraisikute poolt peetawate hobuste ja sõiduriistade pealt maksu määramise ja sissevõtmise juures käidakse nende eeskirjade järele, mis siia juure on pandud. Ülleveo-äri ja koerte pealt võetawate maksude kõigeülem määr, niisama ka nende maksude sissevõtmise tingimised — määratakse seaduse-andmise teel.

§ 135. Peale nende maksude, mis §§ 127—132 järele määratakse, tulewad veel linna-asunduste heaks: 1) linnamaksud mitmejuguuste aktide mahateo, kinnituse, protesti ja nende sissenõudmiseks ettenäitamise puhul (tsinviil-sead., § 708, lija, ja notariuse-sead., § 201 ja järgm.); 2) mõetude ja kaalude tembeldamise pealt võetaw maks (kaubanduse-sead., §§ 690—694); 3) kaubitsemise kohtades kogukoorma kaalude ja mõetude pruukimise eest võetaw maks, mille juurus mitte üle ühe kopiku ei tohi olla kaalutawate asjade puuda, ehk mõdetawate asjade tjetwerifu wõi pangi pealt; 4) maks liifuwa waranduse oksjonil müümise pealt, mille toimetamisest kogukoorma walitsuse ametnikud osawõtawad, kahe protsendi juurises oksjonil jaadud jummaft (peale nende kahe protsendi, mis oksjoni pidajate kasuks lähewad); 5) maksud, mis mõne linna heaks sõdigeörgemalt kinnitatud seaduste põhjal sisse ehk wäljaweeatawate kaupade ehk koormate pealt ning laewade seisu ehk läkimineku eest linnapiirides olewatel weeteedel võetakse; 6) maksud, mis selle seaduse wäljaandmiseni on määratud ning mida linna-asunduse fulul tehtud ehitustest (sildadest, uulitjatest, jalgteedest j. n. e.) ülekäimise ja üle sõitmise eest võetakse, ja

7) abirahad, mis mõnele linnale, iseäraliste sellekohaste otjüste põhjal riigirentseist ning maa-maksuseaduse põhjal maakogu warast antakse.

T ä h e n d u s 1. Arutirjade eht seatud korra järele finnitatud otjüste põhjal mõetakse mõlemates pealinnades kaubanduse kohtude ülespidamiseks tarwis olewad summad kaupmeeste tunnistuste pealt ja maksetakse kroonu kätte sellel mõedul, mis kohtu-ministeriumi tulu- ja kulu-eelarwetes on määratud.

T ä h e n d u s 2. Selle (135) paragrahwi 5 punktis tähendatud iseäraliste seadluste põhjal mõetawate maksude hulgaft tulewad need, mis kuni 1870 aasta 16. juunini on lubatud, wäljawõetud need, mille edaspidine wõtmine pärast 1870 aasta 16. juuni l. p. seaduse andmise teel on lubatud, künne aasta jooksul, selle seaduse wäljaandmiseft arwates, iga aastate maksu-uuruse ühe künmendifu wähendamise läbi — kord-korralt ära kaotada.

T ä h e n d u s 3. Peale nende maksude, mis selles seaduses on nimetatud, mõetakse weel 1) Peterburi, Moskwa, Kroonlinna, Harkowi, Swano-Woşnefenski Odesja ja Wladiwostoki linnade kasuks haigemaja-maksu; 2) Peterburi ja Moskwa linna heaks — Kõigeförgemalt 3. juulil 1867 a. (44803) ning 17. mail 1883 a. (5207) finnitatud riigi-nõuukogu arwamiste läbi määratud maksud nende nimetatud Kõigeförgemate käsitude põhjal ehituse-plaanide eest, mis majaanik-fudele wäljaantakse; 3) Peterburi linna kasuks: a) aadressi maks Kõigeförgemalt 15. oktobril 1809 a. (23911) ja 21. detsembril 1838 a. (11869) finnitatud määruste põhjal: b) maks pasjide sissekirjutamise ja teiste dokumendide finnitamise eest politseiwalisuses, ja d) maks linna sadamasse toodawa ja seal wäljaladutawa wilja ja seenmete pealt; 4) Moskwa linna heaks: a) kasud, mis politsei kuulutuse lehe wäljaandmise ja teiste linna-trükikojade tööde läbi tulewad, ja b) summad, mis Kõigeförgemalt 31. märtil 1858 a. (32932) ja 28. novembril 1860 aastal (36354) finnitatud riigi-nõuukogu arwamiste põhjal, nõndasama ka Kõigeförge-malt 22. mail 1861 a. (37034) finnitatud adressi-laua seaduse põhjal sisse tulewad, tingimiseega, et selles punktis b) nimetatud maksude sissewõtmise-kord nende eestkirjade järele saaks ära määratud, mis Moskwa ülempolitseimeister linna-wolikoguga kokkuleppimise teel üles seab ja mis kindralkuberner finnitab, ja 5) Haapsalu, Zalta, Weodofia, Giepatoria ja Kuresaare linna heaks — linnamaks terwiseweele sõitjate käest.

§ 136. Peale nende maksude, mis 127—134 paragrahwides on nimetatud, mõib wolikogu seatud korra järele selleks ettepanekuid teha, et korterite ja teiste eluruumide üüri-nõudelt linna kasuks maksu sisse-seataks. Sellekohaste wolikogu ettepanekute juures peawad täie-likud eelnõud olema nimetatud maksu wõtmise wiisi üle, selle maksu kõigeülema määra üle protsentide aru järele üürihinna pealt, ning nende eluruumide üle, mida sellest maksust nende wäheste wäärtuse pärast wabastada tuleb. Niiugused eelplaaniid jaawad sifemiste asjade ministri poolt seaduse-andmise teel finnitamiseks sisse antud.

§ 137. Igafuguste seatud linnamafside ja kohustuste wõlad nõutakse jellelhamal põhjal sisse, mis riigi-walitsuse ametikohtade ja isikute wastuwaidemata nõudmistel on.

Kuues peatükk.

Linna wäljaminekuteist, tulu- ja kulu-eelarweteist ning aruanneteist eelarwete täitmise üle.

§ 138. Linna-asunduse kassa kanda tulewad järgmised wäljaminekud :

1) Linna kogukonna walitsuse ülespidamine; kogukonna walitsuses teeninud isikutele pajuhi ja abiraha andmine, kui see seatud korra järele kohalikkude summade peale on kanda pandud.

T ä h e n d u s. Misfugusel mõõdul keegi linna-asundus nende kulude katmisest osawõtab, mis kubermangu walitsuse maa- ja linna-asjade kommisjoni abi-sisetäri, ning kubermangu-, maaajao- ehk iseäralise linna-asjade kommisjoni sisetäri ning nende kommisjonide kantselei kulude katmiseks lähewad, selle määrab igaaasta eelnimetatud kommisjon tema all olevate linna-asunduste sisetulekute suuruse järele.

2) Linna hoolet olewate awaliste hoonete ning mälestusmärkide ülespidamine.

3) Saenude põhjal wõlgnewate summade äramaksmine ning linna peale wõetud kohustuste täitmine.

4) Mitmesugustele ajutustele, ametikohtadele ja ametfondadele, iseäraliste sellekohaste määruste põhjal, õpeasutuste, heategewate- ja teiste üleüldiskasuliste ajutuste ülespidamiseks abirahade andmine, aga ka riigikassasse riigi-rahaarwes tähendatud abirahade maksmine.

T ä h e n d u s. Iga aastane wolikogu poolt määratud abirahade andmine riigivalitsuse all olevate õpeasutuste ülespidamiseks on, kui riigivalitsus need annetusjed wastu wõtab, sarnasel korral kogukonna walitsusele sunduslik, kui nende abirahade määramise otjustes mitte abirahade ajutise ehk tingiwa oleku kohta tähendusi ei ole tehtud ning kui riigivalitsus nende edaspidise maksmata jätmisega nõuus ei ole.

5) Sõjawäe ajutiste korterite ja muude sõjatarwituste läbi tulnud kulud, niisama ka politsei juurde aresti ruumide ajutamise ning kohalikkude wangihoonete kütmise ja walgustamise peale minewad kulud, mis seadusliku korra järele kohalikkude summade peale on pandud.

6) Seaduse läbi määratud osawõtmine politsei ametnikkude ülespidamisest, nende toidu-moona, ametiehte (amunitsiooni), sõjariistade ning korteri muretsemine — maksimate ameti arukirjade ja tabelite järele, aga ka nende ametnikkude pöetamine haigemajades.

7) Kohaliku politsei-walitsusele korteri walmistamine ehk üürimine (seal, kus ta kreisi politseiwaltitsusest lahus on asutatud), ühes kütmise ja walgustamisega.

8) Politsei juures asuwate tuletõrjumise osakonna asutamine ja ülespidamine arukirjade järele, aga seal, kus neid ei ole, sõjemiste asjade ministri poolt kinnitatud tabelite järele.

9) Nende fogukonna tuletõrjumise selfside ülespidamine, mis enne selle seaduse maksimahakkamist on asunud, ehk mis, sellekohasel lubal, wolikogu määruste põhjal politsei tuletõrjumise osakonnade asemele ehk nendele abiks asutatakse.

10) Linna wastutamise all olevate uulitjate, platside, teede, kõieteede, ülestehitud kallaste, sadamate, prügitud uulitjate, kõmiteede, ülekäikude, awaliste aedade, puestikkude, kanalide, mesitorustikkude, jolgi-torude, tiikide, kraawide, wete-ühenduste ning tammide ülespidamine, aga niisama ka linna walgustamine.

Tä h e n d u s 1. Balti kubermangudes on edaspidi, kuni uute sellekohaste käelbuste andmiseni, linnade kanda, peale nende kulude, mis selles (138) paragrahwis on nimetatud, weel järgmised kulud: 1) linna wastutuse all olevate postijaamade ülespidamine, ja 2) Viirvi- ja Gesti-kubermangudes wangikodade ülespidamisest osawõtmine sellel mõõdul, mis makswad seadused linnade peale panewad.

Tä h e n d u s 2. Balti-kubermangude linnades on linna kassa kohustatud, ka nende heategewate asutuste ülespidamiseks kulusid kandma, mis 26. märtsil 1877 aastal wäljaantud Rimelise kásu põhjal linna fogukonna walitsuse ametfonda on antud.

§ 139. Peale selle, kui need kulud kaetud on, mis 138 paragrahwis ja üleüldse seaduses on nimetatud, mõib linna warandust ka weel teiste linna kasuks tulewate asjade peale, fogukonna walitsuse ametkonna piirides, pruukida.

§ 140. Linna maksude sissewõtmise ja linna summade wäljaandmise juures käidakse linna kulu- ja tuluarwe järele.

Tä h e n d u s. Linna kulu- ja tulu-arwete kottuseadmise, läbiwaatamise ja aratäitmise, kui ka selle täitmise üle antawate aruannete kohta on määrused süa juure pandud.

Seitsmes peatükk.

Raebamise korraist linna-fogukonna walitjuse otjüste üle ja nende ištute wastutujest, kes linna-asjunduste teenistuses on.

§ 141. Grainimestel, jeltjidel ja ametikohadel on üleüldijel põhjal (tjiniil-kohu sead. § 1 ja täh.) nõudmise digus, kui fogukonna walitjuse tegewuse läbi nende kodanlijed digused rikutud jaawad.

§ 142. Raebtused nende wolikogu otjüste seadusewastalije oleku üle, mis juba täitmijel on, antakse walitjewale finatile, kui asja ijeloonu järele 141 paragrahwi põhjal nõudmist ei wõi tõsta.

§ 143. Grainimejed, jeltjid ja ametikohad wõiwad jelle üle, et wolikogu oma otjustega, mis weel seaduse-jõuulisteks pole jaanud (§§ 77 ja 78), nende digusi rikub, kaebtusi kubneri ette kanda. Need kaebtused seäl hulgas, mis 79 paragrahwis nimetatud asjadesse piutuwad, antakse kubneri läbi ijemiste asjade ministri otjustada, aga teijed antakse kohaliku maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjoni läbiwaadata.

§ 144. Pinnameti käskude üle wõib kaebtusi, kaebaja heaks arwamist mööda, kas kubnerile ehk wolikogule jisse anda.

§ 145. Kui kubner jisse antud kaebtuse (§ 144) maksiwaks tunnistab, paneb ta linnaametile ette, kaebaja joowi täitmijeks jelle kohaseid käjeldusi teha. Edaspidijel asja-käigul pannakse jeda korda tähele, mis 101 paragrahwis on ülespandud.

§ 146. Grainimejed, jeltjid ja ametikohad, kelle käjud kohaliku maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjoni otjuse läbi kannatama peawad, wõiwad jelle üle kaebtust tõsta k o l m e k u u jooksul, otjuse awaldamise päewast, ehk kui jeda ei awaldatud, — otjuse täitmise päewast arwates. Need kaebtused antakse kubnerile ja pandakse tema poolt, ühes komisjoni seletustega, k u u aja jooksul ijemiste asjade ministrile ette, kes nad, ühes oma jellekohaje otjusega, walitjewasse finatisse lõpulisteks otjustamijeks annab.

§ 147. Pinnapea, tema abi ehk abiline, linnaameti liikmed ning linna iiketär wõetakse ameti kohuste wastu tehtud kuri- ja jüüiteode pärašt wastutamijele kas distjiplinari teel ehk kaelakohu otjuseid mööda.

§ 148. Eesolewas (147) paragrahwis nimetatud isikute wastutamisele wõtniise asjad alustatakse kas wolikogu otsuse ehk kubneri käsu peale ning antakse kubneri poolt peale selle, kui kaebusealuste käest tarwilised seletused on nõutud, kohaliku maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjoni kätte. Sarnaste asjade arutamisel wõtab nendes kohtades, kus ringkonna kohus on, komisjoni koosolekuteft, prokuröri asemel, ringkonnakohtu esimees healedigujega oja.

§ 149. Wastutamisele wõtniise korral distsiplinar-teel wõiwad linna- pea, tema abi ehk abiline, linnaameti liikmed ning linna-fiketär- langea: märkuste alla, noomituse alla ilma teenistuse kirja üles- tähendamata ja teenistusest äraheitmise alla.

§ 150. Kõik eesolewas (149) paragrahwis nimetatud karis- tused pannakse peale — linnaameti liikmetele kreisi- ja kreisita linnades, ja ka linna- pea abidele ja linna- fiketäridele kõikides linna-asundustes — kohaliku maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjoni poolt. Sellel- samal komisjonil on ka luba kreisi- ja kreisita linnade linna- päid, aga ka linnaameti liikmeid ning abi-linna- päid pealinnades, kuber- mangu-, maajao- ja linna- ülema walitjuskonda käiwates linnades karistada märkuste ja noomitustega ilma teenistuse kirja ülestähen- damata. Komisjoni ettepanekud nende isikute ametist ära heitmise kohta, aga ka linna- peade karistamise kohta distsiplinar-teel (§ 149) mõlemates pealinnades, kubernangu-, maajao- ja linna- ülema walit- juskonda käiwates linnades otjustatakse sisemiste asjade ministri nõukogu otsuse läbi, mille minister kinnitab. Pealinnade linna- peade distsiplinar karistamise otsused jaadetakse üksi Kõigekõrgemal lubal täide.

§ 151. Kreisi- ja kreisita linna-asunduste linna- pead, nende abilised ja linnaameti liikmed, niisama ka kõikide linnade wolikogu fiketärid antakse kohtu alla kohaliku maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjoni läbi. Kubernangu-, maajao- kui ka linna- ülema walitjus- konda käiwate linnade linna- pead, nende abid ja linnaameti liikmed, niisama ka pealinnade abi-linna- pead ja linnaametite liikmed antakse kohtu alla sisemiste asjade ministri nõukogu otsustel, mille minister kinnitanud on. Mõlemate pealinnade linna- pead antakse kohtu alla walitjewa finati esimehe departemangu otsuste järele.

§ 152. Nendesfe maakohdadesfe puutuwates asjades, mis oma walitsemise korra poolest sõjaminiistri all on, täidab § 150 ja 151 tähendatud isemiste asjade ministri nõuukogu kohuseid sõja-nõuukogu.

§ 153. Meed isikud, keda linnaametile toeks linna majanduse ja walitsemise üsikute arude ligema juhutamise ja hoolitsemise peale walitakse (§ 103), niijama ka wolikogu poolt määratawate etterwalmistawate ja otusetaütjate komisjonide liikmed (§ 68 ja 103), ning jaosfondade hooletandjad (§ 112), — langewad, kui nad oma kohuste täitmisel seaduse-wastaseid tegusid on teinud, wastutamise alla seljamal põhjal, nagu linnaameti liikmedgi.

§ 154. Linnaameti all teeniwaid ametnikka, seal hulgas on ka palgatud isikud arwatud, wõetakse teenistuse kohuste üleastumise pärast wastutamisele kas kuberneri ettekirjutuse peale wõi wolikogu ette panekute järele. Meed isikud antakse ametis tehtud kuritööde pärast kohtu kätte kohaliku maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjoni poolt ning nad langewad wastutamise alla nende isikutega ühesugusel põhjal, kes riigiteenistuses on.

Siendus: Wina-seaduse § 33 punkt 7-ndas on wäljajäänud sõnad „ja pangepoodide pidajad“, kellel, nii kui üleüldse kõigil wiinapoodide pidajatel õigus ei ole linnawolinikkude walimistest osa wõtta. Pangepoodideks nimetati alamat sorti wiinapoodisid; neid meie kodumaal kroonu wiinamüügi sisseseadmisest saadik enam ei ole.

Lisandused.

Viia § 22 juure.

Määrused lihtsandatud linna kogukonna walitsuse kohta.

§ 1. Nendes linna-asundustes, kus lihtsandatud linna-kogukonna walitus jisse on seatud, asutatakse linna-wolikogu asemel linna-wolimeeste-kogu, kelle liikmete arv kahest kümnest kuni viieteistkümnelt isikuni ulatab.

Täheendus. Wolimeeste arvu ligem äramääramine üffitutes linna-asundustes on kuberneril asi.

§ 2. Wolimehed walitakse kohalikkude majaperemeeste kogu poolt; kogu juhatajaks nimetab kuberner ühe isiku nende hulgast, kellel hindamise järele linnamaksu alla käiwat liikumata warandust mitte alla saja rubla ei ole. Wolimehed astuwad ametisse peale selle, kui nad seatud wiisil on wanutatud (linna-jead. § 58).

§ 3. Wolimeeste-kogu arutab neid asju, mis selle seaduse 63 paragrahwi 1—11, 12 (a ja b), 13—15, 19 ja 21 punktis on nimetatud, ning töötab linna kogukonna nimel kõigis neis asjus, milles seaduse järele kogukonna otsustamist nõutakse. Et koosoleku otsus seaduslik oleks, selleks peab vähemalt kaks kolmandikku liikmeid koos olema ning koosolejate enamus otsuse poolt olema.

Täheendus. Seadusest määratud kogukonna walitsuse ametitesse võib üksi majaperemehe walida.

§ 4. Wolimeeste-kogu otsuste finnitamise fordade ning wiisi kohta maksawad selle seaduse §§ 77—81 antud eeskirjad, kuid selle juures tuleb tähele panna, et need otsused, mis 79 paragrahwis I. jaos, punkt 5 a on nimetatud, finnitatakse jsemistest asjade ministri poolt, aga teised, mis §§ 78 ja 79 on nimetatud, — kuberneril poolt.

§ 5. Wolimeeste-kogu otjüste kohta, millele kinnitamist tarwis ei ole, maksawad selle seaduse §§ 82—88 antud määrused jessel tingimisel, et niisugused nende kohta tehtud maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjoni otjused lõpuliüks tunnistatakse, mille läbi linna-maksud sellest määrast üle ei lähe, mis wolimeeste-kogu on teinud.

§ 6. Tähtajad, kui ruttu wolimeeste-kogu otjused kubernerile ehk sisemiste asjade ministrile peawad ettepanema, määrab sise-miste asjade minister.

§ 7. Wolimeeste-kogu walib linnawanema, ning sellele kas ühe ehk, kui kuberner selle tarwiliseks tunnistab, kaks abilist.

§ 8. Pinnawanema peale pannakse wolimeeste-koosoleku juhatamine, koosoleku otjüste täitmine, linna-asjunduse majanduse jooksimate asjade otjekohene ajamine, linna kulude ja tuludeelarwete ning rahaliste aruannete kokkuseadmine, linnaawaranduse nimekirja pidamine, hindade üle teadete korjamine selle seaduse 95 paragrahwis nimetatud alustel, kõigi linnamaksu kogukorra walitjusesse puutuwate asjade ajamine, aga ka sarnased asjad, mille toimetamine sellekohaste seaduste, seadluste ja määruste läbi kogukorra walitjuse kohuseks on tehtud. Pinnawanema käeslused nendes asjades, mis selle seaduse 96 ja 97 paragrahwis on nimetatud, jaadetakse kohaliku politseiülema lubaga täide.

§ 9. Wolimeeste, linnawanema ja tema abide teenimise aeg on nelja-aastaline. Pinnawanema ja tema abide ametikohtade täitmise, nende isikute teenistuse tingimiste ning wastutamise-korra asjus käidakse nende eeskirjade järele, mis selle seaduse §§ 115—126 ja 147—152 linnapeade abiliste kohta on antud.

§ 10. Sisemiste asjade ministrile lubatakse, peale selle, kui ta tarwilisel korral teiste ministrite ning üsikute jagude peawalitsejatega läbi on rääkinud, selleks juhatusi anda, kuidas selle lisa §§ 1—9 ülespandud eeskirju sellesinase linna-seaduse sellekohaste määrustega sõrreldeks täita tuleb, kuid selle juures on tingimiseks, et need juhatused mitte niisuguseid asju ei tohi puutuda, mis oma iseloomu poolest seaduseandmise teel otjustamist nõuawad.

linna kogukonna-valituse ametnikkude auaaltmetesse-lõistmise klas-
fide ja mundri tikkimise järkude üle.

Viņa § 134 jure.

I. Määrused veo-äri pealt võetava maksu kohta.

§ 1. Weo-äri pealt wõetaw maks ei wõi mitte üle kümne rubla aastas iga isikü hobuse pealt minna, keda weo jaoks pruugitakse.

§ 2. Sijemiste asjade minister määrab, rahaministriga kokkuleppimist mööda, niihästi kõigeförgema maksu suuruse eespool pandud piirides, kui ka selle maksu alt wabaks-jäämise korrad.

§ 3. Need weo-äri ajajad, kes, olgu kas õigel ajal nendelt tulewat maksu ära ei ole maksnud, ehk jeda wähema arwu hobuste pealt on maksnud, kui neil tõesti teenistuses on, langewad peale selle, kui wõlgnew maks sisse nõutakse, linna kasuks weel rahatrahwi alla, mille kõrgus mitte üle wiiekümne protsendi terwest wõla summast ei tohi olla.

§ 4. Maksu wõtmise põhjened järgmistel pea-alustel: 1) See maks maksetakse pooleaastate kaupa; need pooleaastad määratakse nii ära, et ühes pooleaastas kõik talwe-, teises aga — kõik suwe-kuud on. 2) Linnavalikogu määrab maksu suuruse, nõndasama ka selle korratuma maksmise korral wõetawa trahwi kõrguse (mis aga mitte üle nende piiride ei tohi tõusta, mis selle lisa 2 ja 3 paragrahwis on üles pandud), nõndasama määrab ta ka maksu-poolaastate alguse ja lõpu ning maksu tähtaja; sellekohased wolikogu määrused kuulutatakse awalikult wälja, kuid mitte hiljem, kui kuu aega enne maksu tähtaega. 3) Nende hobuste eest, mis pärast wolikogu poolt määratud tähtaega weo teenistusesse wõetakse, maksetakse linnamaks ühe kuu aja jooksul peale hobuse teenistusesse wõtmist. 4) Linnavalikogul on luba, kui ta selle tarwiliku arwab olevat, weo-äri ajajaid järkudesse jagada ning iga järgu jaoks isefugust maksu kõrgust määrata, kuid selle juures on aga tingimiseks, et sarnased maksud mitte üle kõigeförgema maksu määra ei tõuseks, mis sijemiste asjade ministri poolt rahaministriga kokkuleppimist mööda on seatud.

§ 5. Nendes linna-asundustes, kus weo-äri pealt wõetamaks isearaliste kõigeförgemalt finnitatud määruste läbi on lubatud, jääwad need määrused endisel põhjal maksuma. Kui aga nende linna-asunduste kogukonna walitus tarwilikuks tunnistab, nendes linnades wõetawat weo-äri linnamaksu selle lisa 1—4 paragrahwides antud eeskirjade kohaselt muuta, siis käiwad sarnased wolikogu-palwed sijemiste asjade ministri lõpuli kuubamise alla rahaministriga kokkuleppimist mööda. Kui eelnimetatud wolikogu palwed täidetud on, siis tunnistatakse endised nende linnade kohta wäljaantud weo-äri maksu määrused tühjaks, mille üle sijemiste asjade minister walitfewale finatile üleüldiseks wäljakuulutamiseks ettepaneku teeb.

II. Määrused selle kohta, kuidas hobuste ja sõiduriistade pealt linna- maksu võtta.

§ 1. Kui linnas hobuste ja sõiduriistade peale maksu seatakse, siis käivad nende maksude alla kõik need hobused ja sõiduriistad, mida kas erainimesed ehk asutused (isiksid, ühikused ja ühendused) peavad; sealt hulgast arvatakse välja: 1) nende riigiteenistuses olevate isikute omad, kes neid maksimate seadluste põhjal ning nendes seadlustes määratud arvul peavad; 2) Keisrikoja juurde usaldatud välja- maa diplomaatiliste asemikkude ning teiste, saatkondade ja saateseltside (missia) liikmete omad; 3) väljamaa kindralkonsulite, konsulite, asekonsulite ning konsuli-agentide omad, kui nimetatud isikud tolle riigialamad on, kelle poolt nad ametisse on pandud, ning kui sellel riigil konsulite diguste kohta Venemaaga iseäraline leping on tehtud, ehk kui tolles riigis jarnafed digused wene konsulitele on antud; 4) woorimeeste ning postijaamade pidajate omad jarnafel korral, kui nimetatud isikud selle oma äri pealt iseäralist maksu maksavad; 5) nende isikute omad, kes ajutiselt linnas asuwad. Peale nende wabastatakse maksust kõik liht sõiduriistad: wanfrid, furnuwanfrid, weowanfrid, saanid, reed, laawi-reed j. n. e.

Tä h e n d u s. Et sõjamäe walmispanemist ja sõjalisi ettevalmistusi kergitada, wabastatakse sõiduriistade ja hobuste linnamaksust wäeteenistuses olevad isikud — tabeli järele, kuhu üles on pandud: missugustele wäeteenistuses olevatele isikutele ning kui suurel arvul lubatud on hobuseid ja sõiduriistu maksuwabalt pidada. Eelnimetatud tabeli seab sõjaminiister, sifemiste asjade ministriga kokkuleppimist mööda, kofku, ning paneb ta walitsewale sinatile seatud korra järele väljakuulutamiseks ette.

§ 2. Kui erainimeste hobuste ja sõiduriistade pealt linna- maksu seatakse, ei tohi see maks mitte üle kaheteistkümnne rubla hobuse ja wiineteistkümnne rubla sõiduriista pealt aastas, trahw korratuma maksmise pärast aga mitte üle wiiekümnne protsendi terwest wõla- summast minna. Niisama hästi kõigeülem maksu ja trahwi suurus eelnimetatud piirides, kui ka seaduses mitte nimetatud maksu wabas- tused, mille seadmist linna walitus palub, määratakse sifemiste asjade ministri poolt, rahaministriga kokkuleppimist mööda.

§ 3. Maksude eneste, kui ka nende korratuma diendamise pärast wõetawa trahwisuuruse ning maksu tähtaja ja maksu wastu- wõtmise koha ja ka nende hobuste ja sõiduriistade ülestähendamise

viisi, mis maksu alla tulewad, ning ülewahwuse korraliku maksu diendamise üle — määrab linnawolikogu ning annab üleüldiselt kõigile teada.

§ 4. Maks diendatakse sellekohaste maksulehtede järele, mille linnaamet enne maksu tähtaega laiali saadab.

§ 5. Isikud, kes pärast maksulehtede väljasaatmist hobuse ehk sõiduriista omandawad, peawad nende pealt ka seatud maksusid maksuma ja nimelt: kui omandamine esimese poolaasta jooksul sündis, siis terve aasta maksu juuruses, kui aga see teisel poolaastal oli, siis pool. Sarnasel korral diendatakse maks kas määratud tähtjaks ära, nimelt siis, kui tähtaja lõpuni vähemalt üks kuu aega üle jääb, ehk wastasel korral, ühe kuu jooksul hobuse ehk sõiduriista omandamisest jaadik.

§ 6. Raha wastuwõtmise üle annab linnaamet iga ükse hobuse ja sõiduriista kohta ise kwitungi, mida nende asjade käest äraandmise korral nendega ühes edasi anda wõib.

§ 7. Linnawolikogule lubatakse, kui ta selle tarwilise arwab olevat, linnamaksu alla käiwaid hobuseid ja sõiduriistu järkudesse jagada ning igale järgule oma ise maksu kõrgust määrata, kuid nii, et ta mitte sellest määraft kõrgemale ei tõuseks, kui seaduse poolt selle linna jaoks on maha tehtud.

§ 8. Nendes linnades, kus erainimeste hobuste ja sõiduriistade pealt wõetaw linnamaks iseäraliste kõigekõrgemalt kiinitatud määruste läbi on lubatud, jääwad need määrused endisel põhjal maksuma. Kui aga jarnaste linna-asunduste walitus tarwiliseks tunnistab, nendes linnades olevaid maksude määra ning nõudmise korda muuta selles mõttes, et selle asja kohta käiwaid üleüldisi eeskirju tarwitusele wõtta, siis teeb jarnaste linnawolikogude palwete peale sijemiste asjade minister rahaministriga lõpuotsuse. Kui jarnased palwed täidetud on, siis tunnistatakse nende linnade kohta seatud iseäralised eeskirjad eraisikute hobuste ja sõiduriistade maksude kohta tühjaks, mille üle sijemiste asjade minister walitsewale finatile selle awaliku wäljakuulutamise pärast ettepaneku teeb.

Vtja § 140 (täht.) juure.

Määrused linna eelarwete kokkuseadmise, läbiwaatamise ning täidesaatmise üle ning nende täidesaatmise kohta antawate aruaannete kokkuseadmise ja läbiwaatamise üle.

I. Üleüldised määrused.

§ 1. Üksigi wolikogu otsus, mis rahalist kulu nõuab, ei saa muidu täide jaadetud, kui et selle peale linna üleüldisesse aasta kulu- ja tulu-eelarwe enesesse ehk lisa-arwesse summa üles on wõetud; eranduseks on üksi erakorraliste wolikogu koosolekute otsused, mis iseäranis tähtsatel juhtumistel nagu: rahwa wiletsuste, sõja oludel j. n. e. tehakse.

§ 2. Kulu- ja tulu-arvetes peab wäljaminekuteks määratud summade üleüldine kokkuvõtte sisjetuleku summadega kokku käima. — Linna sisjetulekud jagunewad okladilisteks ja mitte-okladilisteks. Okladiliste hulka käiwad need, mille iga-aastane sissewõtmine kõige kõrgemalt kinnitatud määruste põhjal ning muude seaduslikel teel antud käjelduste, lepingute ja teiste kodanliste kohustuste põhjal sünnib, aga mitte-okladiliste hulka — niisugused sisjetulekud, mille iga-aastane sissewõtmine üksi eeskujuliku wäljaarwamise peal põhjeneb. Linna wäljaminekud jagunewad alalisteks ning ajutisteks.

§ 3. Linna kulu- ja tulu-eelarwesse peawad kõik need wäljaminekud üleswõetama, mis sellekohaste seaduste ning seadluste ja teiste seatud korra järele antud käjelduste põhjal linnale funduslikud on. Mitte-funduslike wäljaminekute hulgaft pannaakse wolikogu otsust mööda ainult need eelarwesse, mida linnaelanikkude ühised tarwitused ja kasud nõuawad. Kui sisjetulekiid küllalt on, siis võib peale selle weel wäljaminekute eelarwesse iseäralised summad panna, okladiliste sisjetulekute üleüldise summa kohta arwates kuni wiie protsendini, järgmiste kapitalide asutamiseks: 1) tagawara kapitali jaoks — ettenägemata ning erakorraliste kulude katmiseks, niisama ka jookswa kasja toetamiseks sellel korral, kui sisjetulekud mitte kokku ei tule, ning 2) erikapitalide jaoks kogukonna walitsuse ametkonna piirides olevate ühiskute tarwituste täitmiseks ehk toetamiseks.

§ 4. Tagawara kapitali sünnitamiseks saawad tingimata tarwitatud: 1) need ülejääwad summad, mille tarvitamine ette ära ei

ole määratud ja mis linnamaksu tabelite kofkuseadmise juures sellest tulewad, et fissetulnud summad wäljaläinud summadest suuremad on, ning 2) need summad, mis liikumata waranduste müümisest on sündinud. Erikapitalide juure arwatakse funduslikult need summad, mis selleks määratud otstarbete heaks fisse on tulnud.

II. Gelarwete ja maksujaotuste kofkuseadmiseft ja läbiwaatamisest.

§ 5. Gelarwesse wõetawad wäljaminekul ja fissetulekul jaotatakse ära paragrahwide kaupa. Jga wäljamineku eelarwe paragrahwisse mahutatakse wõimalikult kõik loomu poolest ühetaolised määramised ja nimelt nende liikide kawa järele, mis linna-seaduse § 138 nimetatud on.

§ 6. Funduslikud wäljaminekul ja okladilised fissetulekul pandakse eelarwes üles sellesamas suuruses, milles nad selleskohaste seaduste, otjuste ja eeskirjade läbi on määratud. Mitte-funduslikud wäljaminekul ja mitte-okladilised fissetulekul arwatakse keskmiselt nende summade järele wälja, mis wiimisel kolmel aastal wäljaläinud ja fissetulnud on, mille juures ka teisi asjaolusid tähele pannakse, millel nende arwude suurendamise ehk wähendamise kohta mõju võib olla.

§ 7. Jga määruks eelarwes peab tarwiliste, karwa päält üles antud seletuste ja arwete läbi põhjendatud olema, mille juures tofumendid nimetada tulewad.

§ 8. Üleüldise aasta eelarwele tuleb juurde lisada: 1) erikapitalide fissetulekute ja wäljaminekute eelarwe (selle liisa §§ 3 ja 4), ning 2) loodus-annete maksude ja orjuste ehk nende asemel majaanistikudelt wõetawate rahamaksude tabel (linna-sead. § 63, p. 6 ja 7) ning nende maksude jaotus. Gelnimetatud maksu-jaotuses peawad ülewel olema — teated iga üffiku koormatuse ja raha-maksu suuruse üle, kui ka wõimalikult täielik koormatuste hindamine.

§ 9. Uifa eelarweid lubatakse, selle liisa §§ 5—7 tähendatud eeskirju tähele pannes, ainult niifuguste wajaduste täitmiseks teha, mida aasta-eelarwe kofkuseadmise juures ei wõidud ette ära näha ja

mille äratäitmisist mitte kuni järgmise eelarve tegemise ajani ei võdi edasi lükata. Visa-eelarves tuleb, niipalju kui võimalik on, ka need muudatused ära määrata, mis aasta eelarves peavad ette tulema.

§ 10. Üleüldise aasta-eelarve peab linnaamet digel aja koku-seadma, nii et see tema tarvis määratud järjekorralise wolifogu koosoleku avamise päeval wolifogule saaks ettepannud (linna sead. § 64, täh.).

§ 11. Eelarvete ja maksujaotuste eelnõud võib wolifogu koosoleku avamiseni linnawolinikkudele laiali saatmise jaoks trükkida lasta ning peale selle wolifogu käsul kas ühikute volinikkude ehk selle seaduse 68 paragrahvis tähendatud komisjonide läbi esialgselt läbiwaadata lasta.

§ 12. Wolifogu poolt heakskiidetud ja parandatud eelarved ja maksujaotused, ühes nende juure käivate lisade ja seletustega, seatakse kubernerile ette ning saadetakse ärakirjades kameralojo ülema kätte, kes omad tähendused nende eelarvete ja maksujaotuste kohta kubernerile läbiwaadata saadab.

§ 13. Kuberner lubab neid eelarveid ja maksujaotusi täide saata, — või paneb, kui ta nende seadusliku ja dige oleku kohta kahtlusi leiab, omad sellekohased tähendused kohalikule maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjonile läbiwaatamiseks ette.

§ 14. Kui komisjon tarviliku leiab olevat eelarve kokku-seadet ja maksujaotusi muuta, olgugi et selle läbi eelarves määratud sissetulekud ja väljaminekud suurenewad, siis parandab ta eelarve ära, mis selle järele kubeneri poolt, ühes muutmise põhjuste nimetamisega, wolifogule täidesaatmiseks ette pannakse. Kui wolifogu nõuus ei ole kubermangu walitsuse nõudmisi täitna, siis aetakse asi selle seaduse 84—88 paragrahwides juhatud korra järele edasi. Ühes sellega otsustab komisjon, misjulguseid eelarve määrusi täide saata võib, aga ka selle üle, kas maksud mööda läinud aasta jaotust mööda peavad kokuwõetama, ehk kui neid mitte osalt ja kui palju nimelt uue jaotuse järele nõuda.

§ 15. Täidesaatmiseks antud eelarved ja maksujaotused trükitakse kohalikus ajalehes ära ehk antakse kubeneri luuga eraldi välja. Nimetatud eelarved seatakse kubernerile ja sifemiste asjade ministriile ette.

III. Eelarwete täidesaatmisest ja aruannetest.

§ 16. Eelarwete täidesaatmise juures võib linnaamet igas paragrahwis wäljaminekuteks määratud summasid üksnes nende asjade peale pruufida, mis oma loomu poolest nimelt selle paragrahwi alla käiwad.

§ 17. Kui tarwis on mõne paragrahwi järele suuremaid wäljaminekuid teha, kui selleks eelarwes äramääratud on, siis võib linnaamet sellekohase lubaga (selle lisa § 18) niisuguseks wäljaminekute tagawara kapitali summasid pruufida. Ühe paragrahwi wabade ülejääkide teise paragrahwi peale ülewiiimist ei lubata muidu, kui woliogu sellekohast otsust mööda.

§ 18. Tagawara kapitalist ei saa jookswate kulude katmiseks muidu laenu teha, kui kas kuberneri lubaga, kui sellest allikast wõetaw summa eelarwe wäljaminekute kogu-summast mitte üle viie protsendi wälja ei tee, ehk jälle järeliste asjade ministri lubaga, nimelt siis, kui selle laenu juurus eelarwe wäljaminekute summa wiie protsendist üle käib; luba antakse mõlematel korradel kohaliku maa- ja linna- ehk linna-asjade komisjoni otsuse põhjal.

§ 19. Eelarwe hakkab maksma iga aasta 1. jaanuarist peale ja kestab kuni sellejama aasta 31. detsembri lõpuni. Wõlauskujatega lõpu arwete pidamiseks ja nendele wäljamaksmise ajaks seatakse eesduguslik tähtaeg järgmise aasta 1. aprillini.

§ 20. Linnaametil on luba, woliogu heakskiitmisel, igaühte kogukonna walitjuse peale pandud sõjawäe ehk kodanliku walitjuse tarwitust, milleks eelarwes kindel summa on määratud, sellekohase ülemuse ehk ametkonnaga kokkuleppides jellel kombel täita, et ta nimetatud walitjusele määratud summa wälja annab, kokkuleppimist mööda, kuid mitte üle selle asja tarwis ettemääratud summa.

§ 21. Linna-asunduse tarwis ettewõetawad majandusliised ülesanded diendatakse kas palgaliste, podrätsikute ehk wahelt-kauplejate läbi, ehk jälle linnaameti majandusliste toimetuste läbi. Kas sel ehk teisel wiisil majandusliisi ettewõtteid ära täita, on woliogu asi; kui woliogu aga jelles asjas mingisuguseid juhatusi ei anna, siis on täitmise wiisi walimine linnaameti asi.

§ 22. Kui asjade muretsemine ehk töö awalikult väljapaku-
takse, siis toimetatakse see linnaametis. Nendes linna-asundustes,
kus linnaametit ei ole sisse seatud, ajutatakse kolme-liikmeline kauple-
mise komisjon, kelle hulgas linnaapea või linnavanem on, kui esi-
mees, ning linnaapea- või wanema-abilised ehk nende ametite kandi-
daadid, ehk linnavolinikud, ehk linnavolinikehed. Väljapakumise kinni-
tamine ning selle pakumise põhjal lepingute tegemine on kas linna-
ameti ehk pakumise komisjoni asi, kummasse asi puutub.

§ 23. Selle liia § 22 järele tehtud lepingud on linna-asun-
dusele sunduslikud, ja võtab linna-asundus niisugustes kohustustes
ka rahalise vastutuse oma peale.

§ 24. Linna-asunduse pärast olevad raha-paberid ja jula-raha
summad hoitakse kas linnaameti kassas, renteis ehk riigi pangas,
või nende pankade jaosfondades ja kontorites, ehk ka linna kogukonna
pangas. Kui wolikogu kasuliku arvab olevat, et renteis olevatest
summadest maksetawad maksud ja arwe pidamine rentei poolt toime-
tatud saakjavad, siis saab renteile antaw tasu juurus ja tasumise
ford sisetiste asjade ministri poolt, rahaministriga kokkuleppimist
mööda, määratud.

§ 25. Nasta-aruanne linna-eelarwe tegeliku täitmise üle sea-
takse eelarwe määruste korda mööda linnaameti poolt kokku ning
võib trükitud saada, et teda linnavolinikkudele wolikogu koosoleku
awamiseni kätte jaata. See aruanne antakse mitte hiljem kui 1. juunil
rewisjoni komisjoni kätte (§ 68) ja mitte hiljem kui 1. septembril,
ühes selle komisjoni otsusega, wolikogusse. On aruanne wolikogu
poolt läbiwaadatud, siis jaadetakse ta kubernerile ja sisetiste asjade
ministriks.

§ 26. Vähemad juhatused linna-asunduste eelarwete kokku-sead-
mise korra ja liikidesse jagamise ning linna summade väljaandmise
kohta, aga niisama ka arwepidamise wormide ja korra kohta, antakse,
ühes eeskujuliste eelarwete ja linnaameti raha-aruannete eeskujudega,
sisetiste asjade ministri poolt, rahaministri ja riigi kontrolõriga kokku-
leppimist mööda, ning seatakse walitsewale finatile ette väljakuulu-
tamiseks.

20. jaanuaril 1903 a. Kõigefõrgemalt kinnitatud riiginõukogu arwamine jalgrataste ja isekäivate sõiduriistade pealt linnade heaks maksu wõtta.

I. Sellekohaseid seadlusi tuleb täiendada:

1. Vinnawolikogudele antakse õigus, linnade heaks jalgrataste ja isekäivate sõiduriistade pealt maksu sisse seada järgmiste määruste põhjal.

2. Maksu alla langewad kõik linna piirkonnas sõidu jaoks peetawad jalgrattad ja isekäivad sõiduriistad; wäljaarwatakse: a) jalgrattad ja isekäivad sõiduriistad, mis Keisrikoja juurde usaldatud wäljamaa diplomaatiliste asemikkude ja teiste saatkondade ja saateseltside, kui ka kindral-konsulite, konsulite, afekonsulite ja konsuli agentide päralt on, niipea kui nad tolle riigialamad on, kelle poolt nad ametisse on pandud ning kui tol riigil konsuli õiguste kohta Wenemaaga isearaline leping on tehtud ehk kui tolles riigis Wene-konsulitele samased eesõigused on antud; b) kroonu asutuste päralt olewad ja kroonu wajaduste jaoks tarwitatawad jalgrattad.

3. Maks ühes jalgrataste ja isekäivate sõiduriistade jaoks antawate numbrimärkide hinnaga ei tohi juurem olla kui üks rubla wiiskümmend kopikat aastas jalgratta pealt ja kolm rubla iga isekäiva sõiduriista jõuu pealt.

4. Vinnawolikogude otsused kõigeülemale maksu määra kohta nendes piirides, mis 3-ndas §-is üles on pandud, käiwad, iga linna kohta arwatud, sijemiste asjade ministri kinnitamise alla rahaministri kaas-nõusolemisega.

5. Jalgrataste ja isekäivate sõiduriistade omanikud diendawad maksu aasta kohta ette ära linnawolikogu poolt seatud tähtajal, kus juures igale maksjale linnaametist numbrimärk antakse. Numbrimärgid antakse ka nende jalgrataste ja isekäivate sõiduriistade jaoks, mis maksust wabad on (§ 2), kuid ainult nende märkide hind nõutakse sisse. Numbrimärgid wõiwad ühes jalgrataste ja isekäivate sõiduriistadega edasiantud saada, kui need masinad ära müüakse wõi wõõrandatakse.

6. Kes jalgratta ehk isekäiva sõiduriista omandanud on, peab esimejel aastal täie ehk poole, maksu maksmata järele, kas jalgratas ehk isekäiw sõiduriist aasta esimejel ehk teisel poolel on soetatud, § 5-ndas määratud tähtajast arwates.

7. Kui mõni oma maksu õigel ajal ära ei dienda, siis langeb ta peale selle, kui temalt diendamata maks sisse nõutakse, rahatrahwi alla linna heaks kuni 50 protjendi wõrra sellest summast, mis wõlgu oli.

8. Kes ühes linnas maksu ära on maksnud, wabastatakse, teise linna rännates, sellest maksust niikaugeni, kuni see aeg, mille eest ta maksnud, täis saab.

9. Maksu suuruse, kui ka tähtpäewa, mis linnawolikogu on seadnud, ja maksu diendamise kohta annab linnaamet awalikult teada mitte hiljem, kui üks kuu enne nimetatud tähtpäewa kätte tulekut.

10. Korratuma diendamise puhul wõetawa trahwi suuruse § 7-ndas juhutatud piirides, niisama ka korra, kuidas teada saada, misfugused jalgrattad ja isekäiwad sõiduriistad maksu alla tulewad, ja kuidas nende maksude õiget sissetulekut kontroleeritakse, tehakse linna wolikogu poolt kindlaks ja kuulutatakse awalikult välja.

II. Jalgrataste ja isekäiwate sõiduriistade pealt wõetawa maksu määrused (I. jagu) tulewad ka nende linna-ajunduste kohta maksmata panna, kus Kõigeõrgemalt poolt 11. juunil 1902 aastal finnitatud linna-seadus (sead. kogu, II. kõide, 1892 a. väljaanne) ei ole mõjuma pandud, selle tingimisega, et nii maksu sisseseadmine kui ka maksu wõtmise ligem kord (§§ 5, 7, 9 ja 10) niisuguste linna-ajunduste wolikogude poolt igakordse kubermangu ülemuse finnitusega kindlaks tehakse.

31. mail 1904 aastal on Kõigeõrgemalt poolt järgmine riiginõukogu arwamine linnawolikogu otsuste finnitamise kohta väljaantud.

Linna-seadus (sead. kogu, II. kõide, 1892 a. väljaanne) ja teised asjasse puutuwad seadlused tulewad muuta ja täiendada järgmiste määrustega:

1. Otsused, mis linnawolikogud lepingute üle era-etterwõtjatega üleüldistarnitawatate ehituste (sisseseadete) ajutamise ja pruukimise kohta teewad, on niisugusel korral, kui lepingu-aeg üle 12 aasta kestab ehk sisseseade wäärtus suurem on, kui linna üleüldine sissetulek wiimasel aastal, ehk ülepea üle 500,000 rubla tõuseb, seal, kus linnawolinikkude arw mitte üle nelja kümne ei ole, ainult siis

jõuulised, kui wolitustest vähemalt kaks kolmandikku, muijal linna-asutustes aga vähemalt pool osa otjusetegemise juures on olnud ja kopsolijate hulgaft vähemalt kaks kolmandikku heali otjuse poolt on olnud (linna-sead. § 71).

2. Otjused, mis era-ettevõtjatega üleilbistatwatatawate linna ehituste ajutamise ja pruufimise kohta eelkäimas paragrahwis nimetatud kordadel linna-asunduste kogukonna walitsuste poolt tehakse, ka seal kubermangudes ja maa-jagudes, mis Kautajuse kodanliku peaailema, Grutski sõja- ja stepi-kindral kubeneri alla käiwad (linna-sead. § 79, lijam. 3), — need otjused peawad kinnitatama sijemiste asjade ministri poolt ühes teiste sellekohaste ministrite ja ükfitute peawalitsuste ülemate nõusolemisega, wdi kui lepingud mitmesuguseid sadama ehitusi ja sisseseadeid puutuwad, siis peale nende ka weel kaubalaewanduse ja sadamate peawalitseja nõusolemisel.

3. Peale nende kordade, mis linna-seaduse 78-ndas paragrahwis (I. jagu) üles on pandud, tulewad kõigis linna-asundustes ka sellejama seaduse 79-ndas paragrahwis (I. jagu: pft. 5 ja II. jagu: pft. 1) nimetatud linna-wolikogude otjused maksude juuruse kohta a) kogukonna walitsuse kulul prügitud juurdeweo teede, ülekäikude, üleweode kui ka linna tapamajade, weewärfide ja teiste jarnaste sisseseadete tarwitamise eest; b) ükfitutele inimistele ja jeltfidele aurulaewade peatispaikadeks ehk peale- ja wäljaladutawa kauba ladude alla kaldal ja peatispaikadel antud platfide eest; B) weefõiduriistade seisu eest linna maadest läbikäiwatel weeteedel üle selle aja, mis pealeladumiseks, wäljaladumiseks ja muude laewafõidu wajaduste täitmiseks ära kulub, ja r) weefõiduriistade ületalwe seismise eest linna-asunduse kulul ehitatud seisupaikades ja sadamates.

4. Gelminewas paragrahwis ülesmärgitud linnawolikogude otjused kinnitab kuberner: a) otjused maksu juuruste üle kogukonna walitsuse kulul prügitud juurdeweo teede, ülekäikude, üleweode kui ka linna tapamajade, weewärfide ja teiste jarnaste sisseseadete tarwitamise eest — kohalise kameralfoja juhataja nõusolemisega; b) otjused maksu juuruse kohta weefõiduriistade seisu eest linna maadest läbi käiwatel weeteedel üle tolle aja, mis pealeladumiseks, wäljaladumiseks ja teiste laewa fõidu wajaduste toimetamiseks ära kulub, ja weefõiduriistade ületalwe seismise eest linna-asunduse kulul ehitatud seisupaikades ja sadamates — kohaliku teeringkonna ülema nõus-

olemisega; B) otsused ühiskutele inimestele ja jeltsidele aurulaewa peatispaiikadeks ehk peale- wõi wäljalaotawa kauba ladude alla antamate platfide eest wõetawa maksu suuruse üle — kohaliku kameral-koja juhataja ja kohaliku teeringkonna ülema nõusolemisega; ja r) kõik eelpool (pft. a—B-ni) üles loetud linnawolikogude otsused siis, kui nende otjaste mõju nende maatiikkide peale ulatab, mis mere-äärsete kauba sadamate piiridesse on wõetud, ehk jõesuude peale, mis kaubalaewanduse ja sadamate peawalitjuse all seiswad, — finnitatakse, kui nad esialgselt kohaliku sadama asjade komisjoni poolt on läbiwaadatud ja, tarwilistel korradel, kohaliku kameralkoja juhataja oma nõusolemist on awaldanud. Nendes sadama linnades, kelle kohta Rõigefõrgemalt poolt 12. juunil 1901 aastal finnitatud seadus mereäärsete kaubasadamate kohaliku walitsemise üle (Seadl. kogu § 1360) ei ulata, finnitatakse nimetatud (pft. a—B) otsused kubeneri läbi ligema kubermangu piiris oleva kaubasadama ülema nõusolemisega ja, tarwilistel korradel, kohaliku kameral-koja juhataja ja kohaliku tee-ringkonna ülema nõusolemisega.

5. Linna heaks wõetawate maksude kõigeülemad määrad: a) weo-äri pealt (linna-sead. § 134 lisa I. jagu); b) hobuste ja sõiduriistade pealt (linna-sead. § 134 lisa II. jagu); B) koerade pealt 1. detsembril 1897 a. Rõigefõrgemalt finnitatud riiginõukogu arwamine, seadl. kogu 1898 a. § 46); r) jalgrataste ja isekäiwate sõiduriistade pealt (Rõigefõrg. 20. jaan. 1903 a. finnitatud riiginõukogu arw.; Seadl. kogu § 332) tehakse kubeneri poolt kohaliku kameralkoja juhataja nõusolemisega kindlaks nendes piirides, mis jellekohastes seadlustes ära on määratud.

6. Trahwi suurus hobuste ja sõiduriistade pealt linna heaks wõetawa maksu korratuma diendamise eest, määratakse jelles seaduses lubatud piirides (linna-sead. § 134 lisa II. jagu) linna wolikogu poolt.

7. Kui kuberner ei arwa wõimaliku olevat, sadama asjade komisjoni otjusega nõuus olla (§ 4 pft. r), siis paneb ta asja sijemiste asjade ministriile ette, kes tema üle otjuse teeb kaubalaewanduse ja sadamate peawalitjusega nõusolemisega.

8. Nendefinaste määruste jõud (§ 1—7) ei ulata mitte nende linna-asunduste kohta, mis kauges idas Keisri Majesteedi asewalitseja alla käiwad.

Linna-seaduse jätkuford.

Lehek.

I. peatükk.

Üleüldised määrused §§ 1—20 5—11

II. peatükk.

Linna fogukonna walitfufe afutuste kofkuseadest, ametkonna ringist, wõimn püiridest ja tegewufe korraft §§ 21—107 11—35

1. jaotus.

Linna wolinniffude walimiseft §§ 23—55. 11—18

2. jaotus.

Linna wolikogust §§ 56—89 18—30

3. jaotus.

Linna ametist ja teistest linna fogukonna walitfufe otfufetäitjateft ametiteft §§ 90—107 30—35

III. peatükk.

Linna fogukonna walitfufe ofawõtmise üle fundusliffude määruste waljaandmiseft kohaliffudele elaniffudele §§ 108—113 35—38

IV. peatükk.

Linna fogukonna ametikohtade täitmise korraft ning linna fogukonna teenistufe tingimistest §§ 114—126 38—41

V. peatükk.

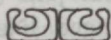
Linna-asunduse heaks wõetawatest malfudeft §§ 127—137 41—46

VI. peatükk.

Linna wäljaminekufest, tulu ja kuln-eelarwetest ning aruannetest eelarwete täitmise üle §§ 138—140 46—47

VII. peatükk.

Kaebamise korraft linna-fogukonna walitfufe otfuste üle ja nende ifikute wastutufest, kes linna-asunduste teenistufes on §§ 141—154 48—50

Vijanduste ühuford.

Leht.

§ 22 juure.

Määrufed lihtfandatud linna kogufonna-walitsufe kohta 51—52

§ 121 (täh.) juure.

Tabel linna kogufonna walitsufe ametnikkude auuafstmetesse tõstnife klaf-
fide ja mundri tiftimife järftude üle —53

§ 134 juure.

I. Määrufed weo-äri päält wõetawa maksu kohta §§ 1—5 53—54

II. Määrufed felle kohta, kuidas hobufte ja sõiduriiftade pealt linna
maksu wõtta §§ 1—8 55—56

§ 140 (täh.) juure.

Määrufed linna eelarwete kottufeadmife, läbiwaatamife ning täidefaatmife
üle ning nende täidefaatmife kohta antawate aruannete kottufaad-
mife ja läbiwaatamife üle §§1—26 57—61

I. Üleülbifed määrufed §§ 1—4 57—58

II. Celarwete ja maksujaotufte kottufeadmifeft ja läbiwaatamifeft §§ 5—15 58—59

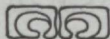
III. Celarwete täidefaatmifeft ja aruannetefst §§ 16—26 60—61

§ 127 juure.

20. januaril 1903 a. Rõigefõrgemalt finnitatud riiginõufogu arwamine
jalgratafste ja ifekäiwate sõiduriiftade pealt linnade heafs maksu wõtta 62—63

§§ 70, 78, 79 ja teifte juure.

31. mail 1904 aastal on Rõigefõrgemalt poolt järgmine riiginõufogu
arwamine linnawolikogu otufte finnitamife kohta wäljaantud 63—65

Mõned tõlkes tarvitatud sõnad.

Бечевникъ —	föietee
вѣдомство —	ametfond
земство —	maafogu
земская управа —	maa-amet
повинность —	koormatus
натуральная повинность —	loodus-annete-maks
предводитель —	esinik
предсѣдатель —	esimees
промыселъ —	äri
положеніе —	seadus
помощникъ городского головы —	linnapea abiline
товарищ городского головы —	abi linnapea
распоряженіе —	fajeldus
узаконеніе —	seadlus
указъ —	fäst
уѣздъ —	kreis; sõna maafond ei ole „уѣздъ“ ehk Saksa keele mõttes „Kreis“ rahwa kehtel mitte tarvitada mõetud ja on ka liiga pikk; tema sünniks laiemas mõttes tarvitada, nagu край, область, „Gebiet“; siin on область sõnaga „maajagu“ tõlgitud.

